

Glavna remontna dela v zaključni fazi

Remont plavža teče že četrty teden in se počasi blizamo koncu. Če pogledamo najprej posamezna dela, so bila opravljena po predvidenem planu, kljub temu, da smo poleg predvidenih del v teku remonta določili še dodatna dela. Sedaj delamo zadnje šare talilnika in v zgornjem delu jaška varimo segmente za litoželezno opremo.

V kolikor ne bomo imeli posebnih težav, bomo z obzidavo talilnika in jaška zaključili 14. aprila. Potem bomo takoj začeli sušiti peč. Predvidevamo, da bomo peč zakurili okrog 19. aprila. Seveda s tem še ne bodo zaključena vsa dela, ki smo jih predvidevali pri remontu, vendar ta dela lahko izvedemo takrat, ko bo peč že obratovala. Lahko rečemo, da so do sedaj dela potekala v redu in organizirano kljub temu, da pri remontu sodeluje 9 različnih delavnic centralnega vzdrževanja.

Stane Torkar

Imenovani so volilni odbori

V delovnih enotah se te dni živahno pripravljajo na volitve, ki bodo v sredo, 27. aprila. V železarni bomo imeli na dan volitev 28 volišč, imenovani pa so tudi volilni odbori za posamezna volišča. V teh dneh so imeli v vseh delovnih enotah zbere, na katerih so predlagali in tudi določili kandidate za člane delavskih svetov DE, DSŽ ter predsednike zborov DE in njihove namestnike.

Volilna komisija že pregleduje zapisnike zborov delovnih enot in pripravlja dokončne kandidatne liste na osnovi predlogov na zbore delovnih enot. Tudi volilni imeniki bodo v delovnih enotah na vpogled do 19. aprila. Delo pri sestavi volilnih imenikov je opravila volilna komisija ob vsestranskem sodelovanju z delovnimi enotami.

O zbore delovnih enot ter o predlaganih kandidatih in delu volilne komisije pri DSŽ ter volilnih odborov v DE bomo podrobneje poročali v prihodnji številki.

-or



JESENICE, 16. aprila 1966
LETO VIII

Poštnina plačana v gotovini
Številka 15



Ze tri tedne traja remont na plavžu št. 1. Slika kaže tesarje ob podiranju podesta v plavžu.

Na osnovi čl. 22 in 23 Začasnih navodil za urejanje delovnih razmerij Železarne Jesenice, objavljamo naslednji

RAZPIS

za delovno mesto:

OBRATNI KALKULANT — U-3 v delovni enoti transport POGOJI:

Kandidati za razpisano delovno mesto morajo imeti Zaključeno Ekonomsko srednjo šolo z vsaj 3 letno prakso v knjigovodskih delih.

Prijave z rojstnimi podatki, navedbo šolske izobrazbe in opisom dosedanjih zaposlitev, morajo kandidati predložiti v roku 15 dni po objavi razpisa na kadrovski sektor.

Kadrovski sektor

Zamenjali smo tračnice portalnega žerjava

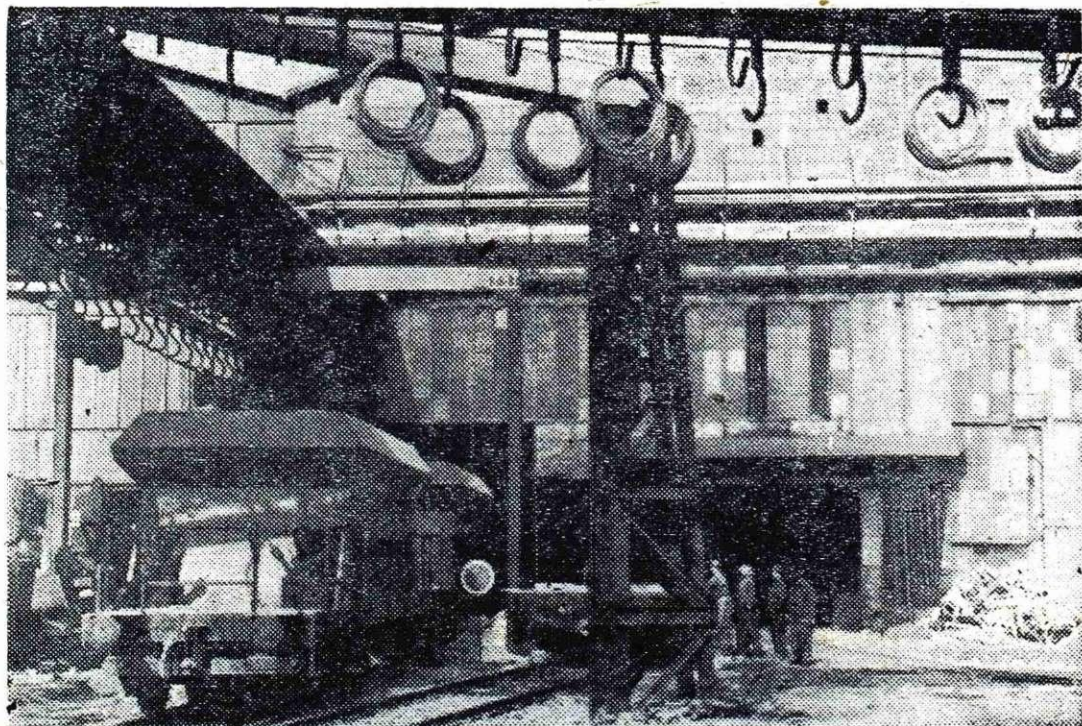
Obratovanje portalnega žerjava je za plavže zelo važno, ker gre v glavnem vsa ruda skozi rudni dvor. Pred leti smo imeli s tračnicami mostu portalnega žerjava večkrat velike težave. Zaradi togosti te proge so se zelo obrabljala tekalna kolesa. Leta 1959 smo na osnovi študija rekonstruirali mostno progo in sicer tako, da smo spodnji ustroj proge izdelali enako kot na železnici, to se pravi, da smo celotno progo preložili na hrastove pragove. Ta rekonstrukcija spodnjega ustroja proge se je pokazala

kot zelo dobra, saj nismo imeli skoraj pet let na progi nobenih popravil. Šele v letu 1965 so nam začele tračnice zaradi obrabe na določenih mestih pokati in smo morali posamezne dele zamenjati. V programu smo imeli, da bomo portalno progo zamenjali pri remontu plavža št. 1, to pa iz razloga, ker žerjav takrat lahko nekaj časa ne obratuje. Ker smo z remontom peči začeli marca, smo takrat zamenjali tudi tračnice in sicer tako, da je žerjav normalno obratoval. Po remontu plavža bomo zamenja-

li še obrabljen tekalna kolesa ter bo žerjav spet lahko nekaj let nemoteno obratoval.

Poleg zmanjšanih popravil na sami progi smo prihranili tudi na tekalnih kolesih, to se pravi, da smo uspeli pri dveh važnih postavkah, to je zmanjšali smo zastoje in znižali stroške vzdrževanja za portalni žerjav. Enkratna zamenjava tekalnih koles nas stane okrog 3.500.000 starih dinarjev. Z novo progo se je obratovalna doba tekalnih koles povečala najmanj za 100 %.

Stane Torkar



Ko bo začel obratovati bluming bodo normalni tir podaljšali v livno jamo martinarne

Člani zbora obsojajo način nagrajevanja v železarni

Člani kolektiva OTK so na svojem zboru dne 11. aprila poleg predlaganja svojih predstavnikov za DS DE, DSŽ in zbor DE, obravnavali tudi nekaj zelo aktualnih vprašanj. Po poročilu obratovodstva se je razvila zelo živahna razprava, v kateri so številni člani zelo ostro obsodili način nagrajevanja v naši delovni enoti. Med drugim je bilo poudarjeno, da je prav zaviranje izplačila že zasluženega osebnega dohodka za uravnilovkami popolnoma v nasprotju z načeli, sprejetimi na Centralnem komiteju ZKJ. Prav tako so člani kolektiva obsojali, da upravni odbor in delavski svet za reševanje pritožb pri vseh obratih ne zavzemata enakih mer. Med mnogimi, zelo važnimi skle-

pi tega zbora je tudi sklep oziroma zahteva kolektiva, da v prihodnje ne obravnava DSŽ za enote zelo važna vprašanja brez predhodnih zborov DE, oziroma da bi bili pred tem z zadevo seznanjeni člani kolektiva. Smatramo, da je prav v tem bistvo samoupravljanja in vloge naših obratnih organov.

Prav tako je bilo poudarjeno, da je sedanji način nagrajevanja v nasprotju z akcijskim programom, sprejetim v DE OTK.

Zbor je na koncu zahteval od organov samoupravljanja njo rešitev načina nagrajevanja in to za način, ki bo stimuliral naše napore za kvalitetni dvig izdelkov naše železarne.

BF

Bluming pred obratovanjem

Te dni so se prvič zavrteli glavni pogonski motorji bluminga. S tem se je začela končna faza testiranja. Pričakujemo v najkrajšem času začetek valjanja vročih ingotov.

Marsikdo si zastavlja vprašanje, kaj to pomeni za našo železarno. Kljub temu, da je bilo že večkrat objavljeno in diskutirano, je prav, če ponovno ugotovimo prednosti bluminga za našo železarno.

1. Proizvodni program

Naš bluming je grajen kot kombinirana valjarna za valjanje gredic 125 x 125 mm in več, slabov največje širine 1100 mm v debelinah od 80 do 250 mm ter predtrakov, širokih 400 do 1000 mm in debelih 15 do 25 mm. Pozneje, z dodatkom adjustaže, bomo lahko valjali pločevino največje širine 2240 mm, debeline 5 do 100 mm in dolgo do 25.000 mm. S postavitvijo reverzirnega valjarja (približno čez 4 mesece) za trakove bomo lahko valjali trakove do 1000 mm širine in 2 do 6 mm debeline v kolobarnih, ki bodo težki do 8 ton. Začetna teža ingotov in bram bo 5 do 8 ton.

2. Kolčina

Zmogljivost bluminga na dve izmeni znaša blizu 600.000 ton letno. Ena izmena je rezervirana za valjanje trakov z letno kapaciteto okrog 150.000 ton. S tako veliko zmogljivostjo odpade potreba po valjanju surovega jekla in sedanji težki progi, valjarni debele pločevine in žični valjarni.

3. Prednosti

V jeklarni so nemogoče prestorske razmere v livni jami in je bistveno povečanje proizvodnje možno le s povečanjem ingotov in vlivanjem na železniške vagone. Računamo da bodo zaradi tega peči obratovala za 10 do 15 % hitreje, kar ne bo več zastojev v livni jami, delo samo pa bo bistveno olajšano. Brez bluminga povečanje proizvodnje jekla torej sploh ne bi bilo možno.

Pri valjanju žice je odstotek kvalitete žice vedno večji. To žice smo valjali vso iz gredic težke proge. Bistveno povečanje valjanja te žice ni možno zaradi premajhne kapacitete te proge. Razen tega je proga stara preko 60 let in je v nesigurnem stanju (počena ogrodja itd.)

Pri valjanju debele pločevine nastaja do 25 % pločevin za prenesena narocila in razne formate, kar znatno zmanjšuje ekonomski efekt. Sigurnost rokov je razen tega minimalna. S predhodnim valjanjem in čiščenjem se bo stanje bistveno izboljšalo. Povečala se bo tudi produktivnost valjarne debele pločevine.

Z valjanjem trakov v reverzirni valjarni bo odpadel uvoz trakov za hladno valjarno, kar pomeni v prihodnje okrog 40.000 ton letno, v vrednosti blizu 5 milijonov dolarjev in čisti devizni efekt okrog 3 milijone dolarjev.

Z razrezovanjem trakov za predpločevino tanke pločevine bo odpadlo valjanje platin na trio ogrodju in se bo s tem povečala produktivnost tanke pločevine.

Z razrezovanjem trakov, izvaljanih direktno iz ingotov v pločevino 2 do 6 mm debeline, bomo dosegli zelo cenen proizvodni proces. S hladnim obdelovanjem takih trakov v profile bo ekonomski učinek še nekaj večji.

Nova valjarna je tudi osnova za nadaljnje racionalizacije v prihodnje, tako nove hladne valjarne, bistvenega povečanja proizvodnje hladno oblikovanih profilov, žice elektrode, jeklovleka itd.

4. Problemi

Ekonomski efekt bomo dosegli šele, ko bo poleg bluminga obratovalo tudi reverzirno ogrodje za trakove z linijo razrezovanja ter rekonstruirano žično valjarno. Razen tega bomo morali še povečati odstotek kvalitete asortimenta v jeklovleku, hladni valjarni, žičarni, elektrodnem oddelku, hladno oblikovanih profilov in seveda v vseh vročih valjarnah.

Od nekvalitetne proizvodnje bomo izdelovali le najcenejše izdelke, to je pločevino 2 — 6 mm, zvaljano in razrezano na novi trakovni valjarni in manjši odstotek vlečene trgovske žice.

Poseben problem bo še preskrba z gredicami za srednje in lahke prege, ker bluming ne more valjati gredic pod 125 x 125 mm. Predvidevamo, da bomo zato program lahkinih preg čimprej prenesli na novo žično valjarno, medtem ko bomo srednjo progo preuredili za valjanje debelejših gredic.

Iz vsega navedenega vidimo, da nam nova valjarna nudi velike koristi, vendar samo ob polnem izkoriščanju vseh možnosti tudi v ostalih delovnih enotah. Sedanje stanje del v novih obratih kaže, da bodo v glavnem zaključena šele v začetku prihodnjega leta in bo celoten efekt možen šele tedaj. V prehodni dobi lahko pričakujemo precej težav in bo potrebno vložiti veliko naporov za njihovo premagovanje zlasti pri izločenju porabi goriva in premiku k bolj kvalitetnemu programu.

Bogomil Homovec

Iz nove bluming

Z učinkovitim vzdrževanjem bo treba zmanjšati zastoje

Bluming valjarna na Belškem polju ni več množično delovišče gradbenih delavcev in monterjev. Ob našem zadnjem obisku smo lahko opazili le manjše skupine vzdrževalcev in delavcev, ki so v zadnjih mesecih sodelovali pri montaži nove bluming valjarne. To pomeni, da so dela v zaključni fazi in vse je že pripravljeno za poskusno obratovanje. Z današnjo reportažo smo pripravili kratek razgovor s tov. Peternelom in inž. Koseljem ter skladiščnikom Francem Šuligojem.

Inž. Koselja smo obiskali v strojnici bluming valjarne in ga prosili, naj nam pove nekaj o vzdrževanju elektro naprav v novi bluming valjarni ter o opravljenem delu pri montaži elektro naprav.

»Vzdrževanje elektro naprav naj bi bilo takšno, da bi bilo čim manj zastojev. To je sicer zelo širok pojem, ker je skoraj 90 % opreme uvožene iz ZDA, to pa pogojuje tudi ameriške rezervne dele. Doslej smo že nabavili precej rezervnih delov iz ZDA, vendar pa se lahko zgodi, da smo nabavili premalo tistih rezervnih delov, ki bodo največkrat pokvarjeni. Pri tako široki izbiri rezervnih delov in popolnoma novih naprav, kakršnih doslej na Jesenicah še nismo imeli, je zelo težko določiti popolnoma pravi izbor rezervnih delov.

Najboljša organizacija elektro vzdrževanja bo tista, ki bo uspela zmanjšati okvare na minimum. Menim, da bi morala biti organizacija vzdrževanja centralizirana, tako da bi imela dve veji in sicer za žake in za šibke tok. »Šibkotočna veja« naj bi vzdrževala avtomatiko kurjenja peči, daljinsko upravljanje pokrovov na pečeh, dispečersko in tehnološko signalizacijo, televizijo in telefon. Vse ostale naprave naj bi vzdrževala »jakotočna veja.« »Ja-

kotočni« in »šibkotočni« vzdrževalci naj bi odstranjevali okvare, ki jih je možno odstraniti že v obratu, okvare na instrumentih in drugih kompliciranih napravah, ki že presegajo možnosti operativnega vzdrževanja, pa naj bi odpravili s pomočjo domačih instrumentalnih delavnic, ali pa v za to specializiranem podjetju izven železarne.

Na vprašanje, kakšno delo so opravili elektriki pri montaži elektro naprav in kako so potekala montažna dela, nam je inž. Koselj povedal tole:

»Osnovna naloga elektrika med montažo nove bluming valjarne je bila v tem, da so nadzorovali potek montaže v tehničnem in finančnem pogledu. S svojo prizadevnostjo in iznajdljivostjo so veliko pripomogli, da so nekatere naprave začele pravočasno poizkusno obratovati in da železarna ni imela večjih izdatkov za material in montažo. Vedeti moramo da je med montažo zelo primanjkovalo kablov in bakra ter da so dobavitelji domače opreme zelo kasnili in še kasnijo z dobavo nekatere opreme že poldrugeto leto.

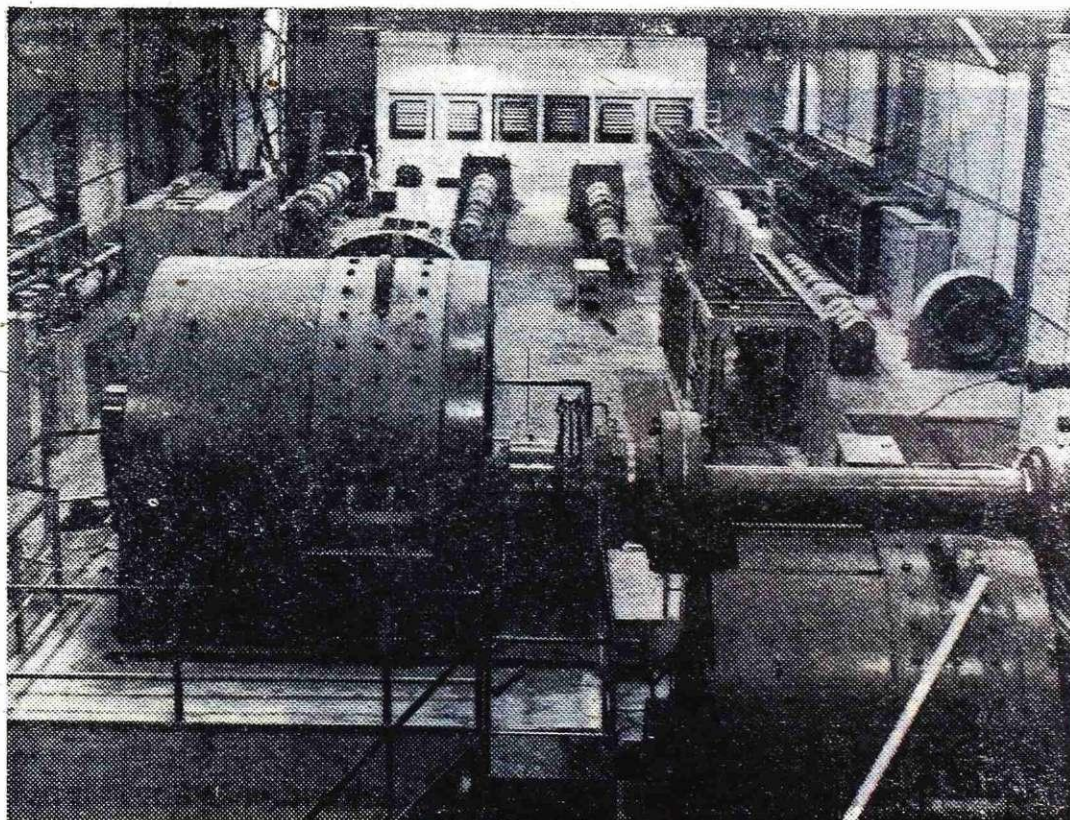
Montažo električnih naprav je opravilo podjetje »Rade Končar« iz Zagreba, »Energoinvest« iz Sarajeva in delno »Hidromontaža« iz Maribora.

Največ težav smo imeli med montažo zaradi pomanjkanja opreme in materiala. Zato smo mnogo dragocenega časa porabili za vsa mogoča opozorila. Testiranje in priprave za poskusno obratovanje opravljajo štirje Westinghousovi inženirji, ki so prihajali v valjarno Bela postopno in vzporedno z napredovanjem montažnih del. Upam, da bo rezultat njihove vztrajne prizadevnosti ta, da bomo lahko še v tem mesecu ugotovili, da je železarna dobila novo bluming valjarno.

Podobna vprašanja smo zastavili tudi tov. Peternelu, ki pozna problematiko strojne montaže v bluming valjarni.

Tov. Peternel meni, da bo celotna organizacija vzdrževanja v novi bluming valjarni v okviru vzdrževanja železarne. V valjarni Bela je trenutno zaposlenih okrog 30 vzdrževalcev. Njihova naloga je bila v tem, da sodelujejo pri končni montaži naprav, izdelavi raznih zaščit na napravah. Sodelovali so tudi pri pogonu mazalnih sistemov zamaz in oljnih sistemov ter hidravlike. Med testiranjem naprav so nadzirali delovanje strojev in izvedli tudi njihovo celotno zaščito ter zaščito naprav na splošno.

Celotno vzdrževanje bluming valjarne bi moralo biti zelo učinkovito. Vzdrževalci bi imeli svojo delavnico na podaljšku strojnice bluminga. Pripravljeni bodo morali biti, da posredujejo hitro povsod, kjer bo to potrebno. Na posebnih avto karah bodo imeli pripravljene rezervne dele in orodje, tako da bodo lahko pomagali na vsak poziv valjavcev in tehnologov. Vsi skupaj se bodo morali zavedati, da številni zastoji pomenijo veliko izgubo proizvodnje v vrednosti več milijonov dinarjev. Potrebno bo



V strojnici bluminga na Belškem polju

valjarne

tesno medsebojno sodelovanje vzdrževalcev in sodelavcev, ki bodo zaposleni v proizvodnem sektorju, vse morebitne zastoje, ki bi

V skladišču opreme smo imeli dovolj dela

Franc Šuligoj, skladiščnik v bluming valjarni, nam je pripovedoval o obsežnem delu, ki ga je morala opraviti v minulem obdobju skladiščna služba. V skladišču je zaposlen od avgusta 1964. Takrat so gradbeni delavci polagali armaturo v temelje bluminga. Nekaj opreme je prispelo iz ZDA in je bila začasno vskladiščena v hali jeklovleka in v spodnjem delu hale bluming valjarne. Pozneje so začele prihajati nove pošiljke iz ZDA, med katerimi je bilo nekaj opreme tudi za kisikarno »Sava« na Jesenicah. Predvsem smo morali napraviti v skladišču red, opremo pa razvrstiti po pošiljkah ter posebej elektro in strojno opremo.

lahko negativno vplivali na proizvodnjo bluming valjarne, pa bodo odpravili s pomočjo najnovejših telekomunikacijskih sredstev.

Ko so gradbena podjetja izgotovila temelje, so pričeli z montažo posameznih naprav. Opremo smo iz našega skladišča izdajali le na osnovi naročilnic in pod nadzorstvom posebne komisije. Delo je bilo zelo obširno, saj smo imeli v skladišču okrog 6.000 ton raznih pošiljk, ki smo jih prejeli iz ZDA, razen tega pa še opremo, ki so jo v bluming valjarno pošiljala domača podjetja. Paziti smo morali, da je bil pri oddajanju materiala red, ker bi lahko prišlo v nasprotnem primeru do raznih nevarnosti in poškodb na raznih zelo precizno izdelanih delih opreme.

Lahko trdim, da mi je čelada rešila življenje

V soboto, 9. aprila, ob 3. uri zjutraj bi se v patentirnici hladne valjarne-žičarne lahko pripetila hujša ali celo smrtna poškodba. Prvi patentirar Jože Šturm je delal kakor vsak dan na veliki progi za patentiranje žice. Na tej izmeni so patentirali žico debeline 9 milimetrov, kvalitete P8M. To je najdebelejša žica in najtrša kvaliteta, kar jih patentiramo.

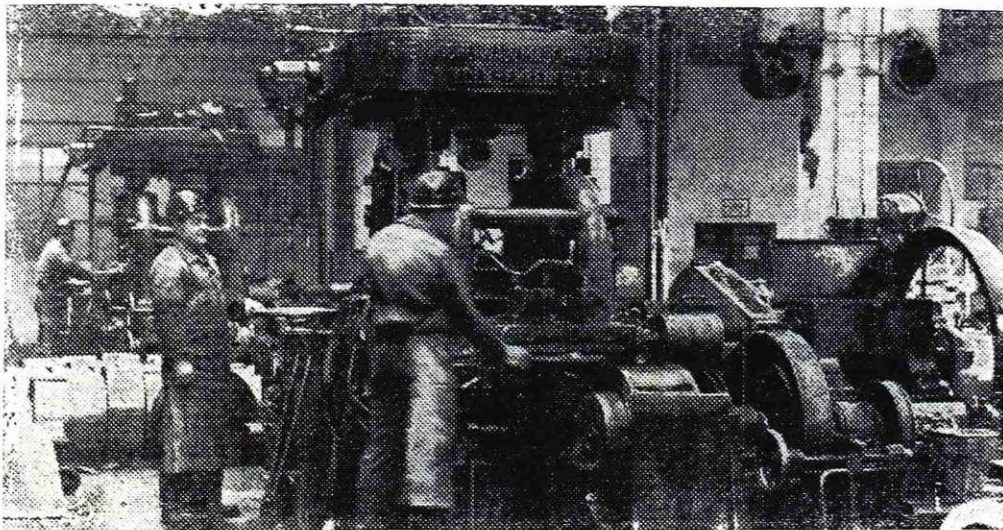
Pri izhodu zanke, kjer sta konca dveh kolobarjev zvezana skupaj, iz svinčene kopeli se je žica nepričakovano pri zanki odtrgala ter z vso silo omahnila naprej mimo navijalnih vreten proge. Odtrgana žica je pri tem udarila tov. Šturma po temenu glave. K sreči je imel delavec čelado na glavi in je žica udarila po njej.

Udarec je bil tako močan, da je čelada na mestu udarca v dolžini 10 centimetrov in širini debeline žice počila ter odletela daleč z glave.

Ko sem vprašal k sreči nepoškodovanega Šturma, kako je do tega prišlo in kaj meni o tem, mi je odgovoril: »Mirne duše lahko trdim, da mi je čelada rešila življenje. Sklenil sem, da se ne bom nikdar spozabil, da bi opravljal tako nevarno delo brez čelade.«

Ta primer naj bo vsem članom kolektiva opomin in ponovni dokaz, da je čelada najboljša osebno zaščitno sredstvo za zaščito glave, posebno pa tistim, ki še sedaj niso prepričani, da je treba pri delu vedno nositi čelado.

Zoran Krejčič



Celada je najboljša osebno sredstvo za zaščito glave

Razširjena seja občinskega komiteja ZKS

Viktor Avbelj na Jesenicah

V sredo, 13. aprila, je bila v Delavskem domu »pri Jelenju« razširjena seja Občinskega komiteja ZKS, s sodelovanjem tovarniškega komiteja ZKS in celotnega političnega kolektiva občine. Seji je prisostvoval tudi sekretar CK ZKS tov. Viktor Avbelj.

V uvodnem referatu je sekretar Občinskega komiteja ZKS tov. France Zvan obravnaval več aktualnih vprašanj, ki so važne predvsem za izvajanje nadaljne gospodarske reforme v naši občini s poudarkom na zaključkih III. plenuma ZKJ in plenarne seje CS ZKS. Med drugim je osvetlil probleme produktivnosti, organizacije proizvodnje, stanje osebnega dohodka, delitev dela znotraj občine, ter pomanjkljivosti dela in razvoja samoupravnih organov. Ob koncu je nakazal tudi pereč problem zaposlovanja žensk, ki bo s prilivom mladine in šol postal še bolj pereč. Že danes je prijavljenih okrog 300 žensk, ki žele zaposlitev iz eksistenčne potrebe in nujnosti. Treba bo predvsem omogočiti zaposlitev žena v poklicih, kjer jih do sedaj nismo zaposlovali in doslednejše usmerjanje žensk v gostinsko in turistično dejavnost.

V razpravi, ki je sledila uvodnemu referatu, je predsednik DSŽ, tov. Grošelj govoril o težavah pri rekonstrukciji, ki jo je treba na vsak način čim prej zaključiti. Dopolnil ga je tov. Arzenšek s pojasnilom, da je naša železarna doslej naletela vedno na polno razumevanje pri odločajočih gospodarskih in političnih forumih in da se tega nadejamo tudi v prihodnje.

Tov. Rodi je govoril o izdelavi osnutkov in pravilnikov ter statutih v podjetjih naše občine, kjer se je pokazalo veliko pomanjkanje odgovornosti, da bi bili ti predpisi izdelani do postavljenega roka in imajo nekateri statuti gospodarskih organizacij v občini šele naslov, teksta pa nič. Pri sestavljanju in sprejemanju teh pravilni-

kov je premalo sodelovanja z neposrednimi proizvajalci in občani.

Ob zaključku razprave je bilo sprejetih nekaj zaključkov med drugim tudi, da je treba vprašanje mednarodnih odnosov obravnavati na posebnem posvetovanju, ki naj bi to problematiko zajelo široko in dosledno razčistilo.

Tovariš Avbelj je poudaril, da se je treba zavedati, da izvajanje sklepov obeh plenumov ni samo enkratna kampanjska akcija, ampak smernice za nadaljnje delo Zveze komunistov na vseh področjih gospodarskega in političnega delovanja. Po vprašanju reelekcije kadrov in vodilnih oseb opaža, da ni bila izvedena tako, kakor je bilo zamišljeno in se je izrodila v golo socialo, ki bo imela slabe posledice. Dotaknil se je tudi nagajevanja in opomnil na Marxovo teorijo,

»da le živo delo ustvarja presežke dela«, zato naj bi bila naša interna zakonodaja odraz ekonomskih odnosov v proizvodnji. Opomnil je tudi na slabo informiranost kolektivov, ki so tudi ob izredno važnih odločitvah potisnjeni nekako ob stran in je glasovanje za gotove odločitve in ukrepe le še gola formalnost. Govoril je tudi o devizni politiki ter o tem, kdaj in kje se lahko govori o sprostivni cen na tržišču, za kar je predpogoj, da ta ukrep ne poruši stabilnosti trga. Poudaril je tudi, da je pri obravnavanju problemov potrebna vsa kritičnost, ki pa se spet ne sme sprevreči v neplodno kritkarstvo. Predvsem naj se pokaže aktivnost slehernega člana ZK in odpravijo formalistične in načelne razprave ter težnje za načelnim reševanjem specifičnih problemov v posameznih delovnih organizacijah. MI

Boris Kos med našimi najboljšimi novatorji

Med večkratnimi in najbolj prizadevnimi ter uspešnimi novatorji je v zadnjih letih tudi priznani strokovnjak in izvedenec Boris Kos iz elektro delavnice.

Kljub temu, da je pri svojem delu pogosto imel težave, je vztrajal pri svojih zamislih, dokler ni dosegel uspehov. Rezultat njegovega prizadevnega in uspešnega dela so številne izboljšave na žerjavih po vseh obratih železarne. Njegove izboljšave prinašajo posameznim delovnim enotam, kakor tudi celotnemu kolektivu velike prihranke in koristi, izražene v boljšem, nemotenem in cenečem obratovanju. Tov. Kos je s številnimi, originalnimi izumi in koristnimi predlogi že preprečil številne zastoje in na mnogih mestih popolnoma odstranil kvare in uvedel nove delovne in tehnološke postopke, tako da je proizvodnja sodobnejša in bolj rentabilna.

Njegov strokovni konjiček so novosti in izboljšave na električnih pogonih žerjavov. Ob nesreči, ki se je zgodila lani v februarju in ko je pogorela kabina in velik del električnih kabljskih napeljav in druga elektro oprema na 100-tonskem žerjavu v livni jami martinarne, se je tov. Kos z izredno prizadevnostjo in strokovnim znanjem lotil s svojimi sodelavci temeljitega popravila pogonov tako zelo pomembnega in nujno potrebnega livnega žerjava, od katerega je odvisna celotna proizvodnja jeklarne. Na 100-tonskem žerjavu v livni jami martinarne sta bila vgrajena dva močna elektro motorja za dviganje in spuščanje težkih bremen, ki pa nista bila sposobna, da bi obratovala vsak za sebe, temveč sta bila preko



enega stikala vezana in sta obratovala vedno skupaj. Avtor izboljševalnega predloga tov. Kos je s svojimi sodelavci na osnovi dolgoletnih izkušenj in znanja uporabil vse še uporabne dele, napeljave in kable ter uporabil planetni sistem pri vezavi omenjenim elektro motorjev. Ta sistem omogoča, da vsak motor zase prevzame svojo nalogo. Predlog je v vsakem pogledu omogočil brezhibno in varno obratovanje 100-tonskega žerjava v martinarni. Na osnovi ocen in mnenj odgovornih v martinarni so člani komisije za ocenjevanje izboljševalnih predlogov pri DSŽ pozitivno ocenili in priznali avtorjem najvišjo nagrado v višini 120.000 starih dinarjev.

Zuro

Proizvodnja v mesecu marcu

Izpolnitev po obratih	Izpolnitev družb. plana
Delovna enota	v %
plavž	120.5
martinarna	90.2
elektro peč	153.9
livarne	98.—
opekarna	101.5
TALILNICE:	100.5
težka proga	69.1
srednja in lahke proge	90.8
žična valjarna	100.8
valjarna 2400	95.1
valjarna 1300	102.4
jeklovlek	108.9
VALJARNE:	87.9
hladna valjarna	103.6
žičarna	95.7
žebļarna	105.8
cevarna	112.9
elektrodni oddelek	68.7
PREDELOVALNI OBRATI:	98.5
ŽELEZARNA:	95.3

Železarna Jesenice je izpolnila družbeni plan skupne proizvodnje s 95,3 %, dočim je bila blagovna proizvodnja izpolnjena z 99,1 %.

Kljub težkočam pri obratovanju je bil finančni načrt za mesec marec pod predvidenim planom samo za 558.758.- N din. V prvem kvartalu pa finančni načrt ni bil izpolnjen za 4.417.020 N din. Plan izvoza naših izdelkov pa smo v I. kvartalu realizirali v celoti.

Talilnice so družbeni plan skupne proizvodnje presegle za 0,5 %. Na plavžih so dosegli v mesecu marcu na čisti obratovalni čas rekordno povprečno dnevno proizvodnjo 416,88 ton in to na VP I 206,64 t in na VP II, celo 210,24 t, kar pa je pripisati odlični kvaliteti vsipnega koksa iz Lukavca. Poraba vsipnega koksa je znašala 781,8 kg/t proizvodnje, ali za 108,11 kg nižja od planirane porabe. Na VP I se je pričel 20. III. generalni remont. Predhodno t. j. 8. III. pa je bil na tej peči predor.

Martinarna tudi v tem mesecu ni dosegla planirane dnevne proizvodnje 1000 ton in znaša zaostanek v I. kvartalu že 5.337 ton. Za valjarno Bela so odlili 43 bram.

Elektro peč je obratovala dobro. Na BBC peči je bila dosežena rekordna vzdržnost stene peči in sicer izdelano je bilo 194 šarž. Tudi poraba toka na ASEA peči je bila najnižja v tem letu.

V sivi livarni niso izpolnili plana proizvodnje zaradi pomanjkanja delovne sile in delno zaradi osvajanja novih proizvodov, to je kokil BR 8, kokilne plošče in lijakov. V kovino livarni pa je bil dosežen rekord barvnih odlitkov v teži 22.542 kg in to brez izmečka.

Valjarne so družbeni plan skupne proizvodnje izpolnile samo s 87,9 %. Težka proga ni izpolnila plana proizvodnje zaradi okvare generatorja Leonardo in tako je ista obratovala od 4. III. do konca meseca samo na dve izmeni z vodnim pogonom, izpad proizvodnja znaša 5.200 ton. Izvajanje programa srednje

in lahke proge je oviralo ozko grlo čistilnice iz katere material ni prihajal pravočasno (pomanjkanje delovne sile). Tudi v žični valjarni ni bila proizvodnja zadovoljiva, zaradi občutnega pomanjkanja delovne sile. Dnevno je bilo povprečno odsotnih 27 delavcev in pa zaradi zloma podtalnih škarij. V tem mesecu so izvaljali tudi okrog 1000 ton kvalitne žice (P 7 M, P 8. M itd.).

Valjarna 2400 ni izpolnila predvidenega plana zaradi izredno obširnega in zahtevnega kvalitnega programa. Na koncu meseca se je nahajalo v medfazni proizvodnji okrog 6.000 ton vroče valjane pločevine. Čimprej je usposobiti nove Blaw-knox škarie in izvršiti rekonstrukcijo obstoječe normalizirne peči, kajti s tem bi se povečala proizvodnja.

Valjarna 1300 je plan preseгла, vendar pa je na račun zmanjšane proizvodnje težke proge okrnjeno obratovala tako proga kot pocinkovalnica. Dosežen je bil nov rekord dinamo pločevine — 853 ton. Tudi v tem obratu je bilo občutno pomanjkanje delovne sile.

Jeklovlek je presegel plansko obveznost, ker je imel zadostno količino vložnega materiala za nadaljnje vlečenje, luščenje in brušenje.

Predelovalni obrati so družbeni plan skupne proizvodnje izpolnili samo z 98,5 %. V hladni valjarni so dosegli rekordno mesečno proizvodnjo in to 2.765 ton. V žičarni pa je bilo občutno pomanjkanje delovne sile. V žebļarni so imeli pomanjkanje naročil za izvoz in so izdelovali žičnike delno na zalogo. V cevarni so 18. III. prenehali izdelovati varjene cevi za lastno uporabo in bodo ta stroji predelali za proizvodnjo profilov. Elektrodni oddelek ni dosegel planirane proizvodnje, ker je šele ob koncu meseca pričela poizkusno obratovati nova linija za oplaščenje elektrod FP 10. Ta na je bila odvisna še od ostalih naprav (peči in pakirne naprave). Vložek je bil pripravljen v zadostni količini.

J. R.

Poškodbe pri delu

VALJARNE

JAVORNIK I

Janez Kastelic, brusač na rafama stroju, si je pri prenašanju gredic poškodoval četrti prst na desni roki.

Franc Uranič je pomagal vodji Sack škarij odrivati kose med ploščo. Ker je med tem sodelavec pognal valjčnice, mu je drog poškodoval nogo pod kolenom.

Ivan Misjan, zakladalec Ignis peči, je odrival ingot. Ker mu je spodrsnil drog, se je udaril na desno stran prsnega koša.

Franc Dolinar, pomočnik pri peči, si je pri vlečenju ingota iz peči z električnim vlačilcem poškodoval stopalo na desni nogi.

Alojz Ličar, pomožni delavec v adjustaži, se je pri žigosanju okroglih palic s kladivom udaril na palec leve roke.

Jakob Mrak, brusač na rafama stroju, si je pri prenašanju gredice lažje poškodoval stopalo desne noge.

Marian Podgoršek, brusač na rafama stroju, je s sodelavcem zlagal kvadratne gredice in si pri tem poškodoval tretji prst na roki.

Nikolaj Bolh, ogrevalec, je z roko kazal vodji Osijek valjčnic, naj pelje platino nazaj. Pri tem je z levo roko udaril po električnem stikalu in si zlomil kazalec.

ŽIČNA VALJARNA

Marjan Pretnar, zankar na progi 270 Ø, si je pri valjanju žice, ko se je na tekoči žili naredila zanka, opeknel desno nogo.

Rudolf Golja, vodilni valjavec, je vtaknil poravnani valjanec v valj. Pri tem je valjanec zanihal in zadel poneščenca ter mu opeknel levo nogo.

JEKLOVLEK

Tilka Miler, žigosarka palic je s kladivom potisnila naprej palico. Pri tem ji je

spodrsnilo, z desno roko je zadela ob oster rob palice in si poškodovala kazalec.

Rudolf Klinar, ravnalec, je stal nepravilno, ko je vtaknil jekleno palico v ravnalni stroj. Palica je zanihala in ga udarila na stegno leve noge.

Anton Zalokar, brusilec

jekla, si je pri brušenju jeklene palice poškodoval kazalec na desni roki.

Jakob Rupar, pomožni delavec, je pomagal razkladati garderobne omarice s tovarnjaka in si pri tem poškodoval palec na desni roki.

Franc Svetina

Seja DS delovne enote valjarna 2400

Pred glavnim remontom

V preteklem tednu je bila 21. seja DS valjarne 2400. Najprej so pregledali sklepe zadnje seje in sej delavskega sveta železarne in UO. Ugotovili so, da so bili sklepi zadnje seje le delno izpolnjeni.

Obratovodja valjarne 2400 je na seji poročal, da bodo lahko uvedli skrajšani delovni čas takoj, ko bodo imeli ustrezne pogoje, ne glede na ostale delovne enote v železarni. Nekaj težav bi imeli le v adjustaži in na prostoru, ki je določen za primopredajo. Zaradi tega bodo morali že sedaj začeti z reševanjem teh problemov. Vse morebitne predloge in pripombe bodo obravnavali na proizvodnih konferencah, zaključke pa bodo posredovali tudi DS DE.

Tov. Bajt je poročal o pripravi na generalni remont v valjarni 2400. Z remontom naj bi začeli že 17. aprila in bi ga opravili na vseh napravah tako kot prejšnja leta. Predelavo imajo predvideno le pri tračnicah v potisni peči, tako da bi imeli namesto pet sedanjih le štiri tračnice, razen tega predvidevajo še črpalke za centralno mazanje elektro valjčnic. Gradbeni dela bodo opravili tako kot pri vseh prejšnjih remontih, vse prevoze pa bodo opravili s kamioni. Povečali bodo tudi jašek pred potisno pečo in uredili odtok vode pri prejšnji napravi. Dalj časa so se zadržali pri obravnavanju vprašanja, ki se na-

naša na delovno mesto »zasledovalci terminov«. To delovno mesto so ustanovili z namenom, da bi hitreje dobavili pločevino naročniku in tudi zato, da bi bila evidenca izdobljene pločevine točna in vsklajena z dejanskim stanjem. Na osnovi daljše razprave so sprejeli sklep, da delovnega mesta »zasledovalci terminov« ne bodo ukinili, vendar pa DS meni, da je treba napraviti točen opis delovnega mesta.

Delavski svet je na svoji seji obravnaval tudi časna navodila za urejanje delovnih razmerij in sprejel sklep, v katerem je rečeno, da je za začasno premostitev članov delovne skupnosti za dobo 14 dni pooblaščen delovodja, za dobo od 14 do 20 dni pa odloča vodja delovne enote, kar je skladno s členom 54.

V nadaljevanju seje je obratovodja seznanil člane delavskega sveta še z izpolnjevanjem akcijskega programa, ki se nanaša na zmanjšanje normativov. Predvideno zmanjšanje so opravili v celoti, razen nekaterih delovnih mest, ki so zaenkrat še potrebna. Tov. Žvab je še predlagal, da naj bi na vsaki seji seznanili člane DS delovne enote poleg rezultatov v proizvodnji tudi s stanjem zaoznanosti. Njegov predlog je bil sprejet. Prav tako je bil sprejet tudi predlog o razporeditvi in zadolžitvi asistentov po oddelkih.

- or

V SOBOTO

PRVENSTVENA

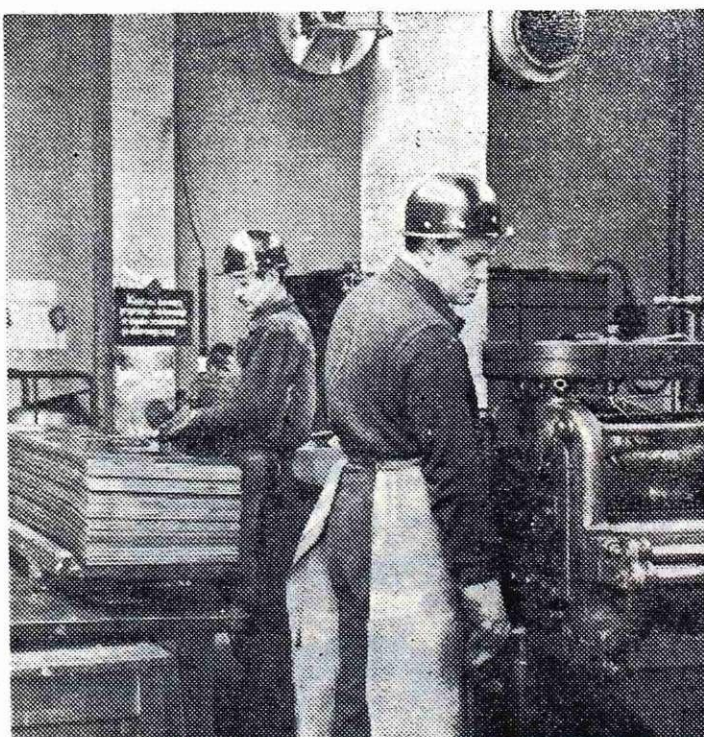
KOŠARKARSKA

TEKMA

»Z« ILIRIJO

V soboto zvečer ob 19. uri bodo košarkarji Jesenic pričeli s tekmovanjem v SKL. Prvi nasprotnik ekipi jesenic bo moštvo »Ilirije« iz Ljubljane. Jesenčani bodo nastopili nekoliko okrnjeni, saj v moštvo manjkata Svetlin in Jeraj. Kljub tej vrzeli se nam obeta lepa in zanimiva igra. Ljubitelji košarke, ogledajte si ta športni dogodek na igrišču pod Mežakljo!

P. K.



V hladni valjarni so v marcu zvaljali rekordno količino pločevine in sicer 2.765 ton

Metalurška industrija sovjetske Ukrajine

Apnenec drobič od leta 1955, pri čemer imajo frakcije < 2,5 mm nad 95 %. Osnovna komponenta zasipa je krivoroška ruda, ki ji v zadnjem času dodajajo koncentrat in apno.

% Vsebnost frakcij v						
Leto	+80	80-40	40-25	25-12	12-5	5-0
1955	38,2	12,5	9,0	20,5	14,7	5,1
1960	4,4	5,6	5,3	34,9	36,5	13,3
1961	2,9	5,3	4,9	34,8	35,2	16,8
1964	2,0	5,3	4,9	33,7	36,9	17,2

Iz tabel je razvidno, da je zrnatost aglomerata padla in s tem so pristopili k laboratorijskim preiskavam za povečanje trdnosti aglomerata. Pri-

Piše: Inž. Janez Bidovec

stopili so k sejanju sintra pred vsipom v plavž, drobnó frakcijo pa vračajo na ponovno aglomeriranje.

Bazičnost aglomerata se je povečala od 0,6 v letu 1955 na 1,23 v letu 1964. Uvedli so mehansko rahljanje aglomerata v periodi sintranja, s čimer so

povečali plinsko pronicanje in povečali hitrost spekanja. Dodatek apna pri sintranju je pokazal, da že mala količina intenzificira proces v veliko večji meri kot apnenec; slaba stran tega je, da se poslabšajo higienski pogoji.

Od leta 1960 uporabljajo za sintranje koncentrat krivoroške rude in sicer 560 kg/t aglomerata. Med koncentrat mešajo apno, pri čemer pride do popolnega gašenja apna pod vplivom vlage; koncentrat se suši in podogreva, obenem pa se dobro meša z drugim materiali.

Za zažiganje uporabljajo zmes plavžnega (92 — 93 %) in koksarniškega (8 — 7 %) plina, kar je omogočilo višjo temperaturo od 1220 — 1240° C, izboljšalo kvaliteto površine sloja aglomerata ter povečalo proizvodnjo za 2 %. Pozneje jim je uspelo avtomatizirati regulacijo toplotnega režima znotraj aglomeracijskega sloja, kar je znižalo porabo koksa za 15 — 20 %.

Vsi zgoraj navedeni momenti so vplivali na to, da se je proizvodnja sintra tako močno povečala.

Na koncu še sestav aglomerata podjetja »Zaporožstal«:

Leto	Fe	Mn	FeO	CaO	SiO ₂	Bazičnost	Bobenski ostanek
1955	52,4	0,4	10,2	8,3	18,9	0,6	22,15
1960	45,8	1,1	11,2	16,3	14,71	1,11	23,6
1961	46,4	1,2	11,1	16,0	14,3	1,11	23,3
1964	46,9	1,0	11,0	15,3	12,42	1,23	23,5

3 Proizvodnja grodlja

Tudi pri proizvodnji grodlja so imeli v »Zaporožstal« velike uspehe in znaša danes 3,3 milijona ton belega surovega železa in Fe-Mn.

Koristni volumni peči so:

Plavž št. 1	960 m ³
Plavž št. 2	1513 m ³
Plavž št. 3	1300 m ³
Plavž št. 4	1513 m ³
Plavž št. 5	1386 m ³

Koeficient izkoristka volumna (to je razmerje med volumnom in proizvodnjo) se je v obdobju 1955 do 1965 zmanjšal od 0,83 na 0,64.

Na tako dobre rezultate je vplivala cela vrsta novih tehnoloških postopkov. Delež aglomerata v vsipu so povečali od 79 % na 100 %. Bazičnost se je v istem obdobju povečala od 0,6 na 1,23. To je vplivalo na povečanje proizvodnje za 11,5 % ob istočasno manjši porabi koksa za 13,5 %.

Ob rekonstrukciji plavžev so uvedli trizvonasti sistem zapiranja, pri čemer so povečali pritisk na vrhu od 0,65 atm na 1,12 atm. Rezultat tega je bilo povečanje proizvodnje za 3,5 %.

Leta 1956 so pričeli z vpihovanjem koksarniškega plina, ki se ga leta 1958 zamenjali z naravnim plinom. Poraba prirodnega plina znaša 125 m³ na

tono surovega železa oziroma 5,5 % na količino vpihovanja. S tem ukrepom so povečali proizvodnjo za 2,3 % in zmanjšali porabo visokovrednega metalurškega koksa za 13 %. Ekonomika koksa je znašala pri tem 1,55 — 2,04 kg/m³ vpihanega prirodnega plina.

V začetku leta 1959 so pričeli vpihovati zrak obogaten s kisikom. Poraba kisika na pečeh znaša 2000 do 3500 m³ na uro, kar predstavlja 23 % kisika v vpihanem zraku. Pri isti količini uvajanega prirodnega plina, se za vsak % povišanega kisika poveča proizvodnja za 4,3 %.

Istočasno so stremeli za povišanjem temperature vpihanega zraka, ki so jo povečali s 760° na 1020°. S tem so povečali proizvodnjo za 12 % in zmanjšali porabo koksa za 11 %. Ogrevna površina v kavperjih znaša 52 — 59 m² na m³ plavža.

V obratu so izvedli več izboljšav na avtomatizaciji proizvodnih procesov in avtomatskega vodenja šarže.

Kvaliteta belega grodlja se je stalno izboljševala. Če so še leta 1955 imeli povprečno 0,05 % žvepla v grodlju, se je ta procent zmanjšal na 0,035 % v prvem polletju leta 1965.

Vsi zgoraj naštet faktorji so prispevali k izboljššanemu delu plavžev, kar prikazuje naslednja tabela:

Martinarna v »Zaporožstal«

Leto				
1955	1960	1961	1965	
Proizvodnja grodlja	%			
100	120	123,3	129,5	
Kipo (Vol.: Proizv.)				
0,83	0,73	0,71	0,64	
Bazičnost aglomerata				
0,60	1,11	1,11	1,23	
Vpihovanje: temp. °C				
760	930	937	1020	
Pritisk ob vrhu (atm)				
0,65	0,87	0,91	1,12	
Vsebnost v grodlju — silicij				
0,77	0,78	0,81	0,80	
Vsebnost v grodlju — mangan				
2,53	1,90	1,97	1,70	
Vsebnost v grodlju — žveplo				
0,052	0,037	0,037	0,035	
Obogatitev vpihovanja s kisikom (%)				
	21,4	21,8	23	
Vsebnost aglomerata v vsipu (%)				
79,5	96,5	96,4	100	
Proizvodnost na enega delavca (t leto)				
3198	4068	4148	4351	

4. Proizvodnja jekla

Proizvodnjo jekla so v martinarni povečali v obdobju 1955—1965 za 95,6 %. Tak uspeh so lahko dosegli kot rezultat intenzifikacije procesov s kisikom, prehoda ogrevanja peči na hladni visokokalorični plin, rekonstrukcije peči in izgradnje novih zmogljivosti.

(Nadaljevanje)

Proizvodnja surovega jekla v letu 1965

Dosedanji podatki kažejo, da so vse železarnice na svetu proizvedle v letu 1965 skupno 458 milijonov ton surovega jekla. To je za skoraj 21 milijonov ali 4,6 % več kot v letu 1964. To povečanje proizvodnje je sicer precej manjše kot v letu 1964 v primerjavi z letom 1963, ko je proizvodnja surovega jekla v svetu narasla kar za 12,9 %, vendar je še vedno večja kot povprečje let 1961 do 1963 s 4,3 %.

Spodnja tabela prikazuje države, ki proizvedejo največ surovega jekla v svetovnem merilu za leto 1964 in 1965 v milijonih ton in odstotkih:

	1964		1965	
	ton	%	ton	%
ZDA	113,9	27,0	121,3	26,7
Sovjetska zveza	85,0	19,4	91,0	19,9
Japonska	39,8	9,1	41,2	9,0
Zahodna Nemčija	37,3	8,5	36,8	8,1
Velika Britanija	26,7	6,1	27,4	6,0
Francija	19,8	4,5	19,6	4,3
Skupaj + ostali	437,7	100,0	458,0	100,0

Iz tabele vidimo, da je v državah, velikih proizvajalcih surovega jekla, najbolj narasla proizvodnja v ZDA, Sovjetski zvezi in Japonski. Slednja je z lanskoletno proizvodnjo, ko je prvič presegla 40 milijonov ton, še močneje potisnila Zahodno

Nemčijo na četrto mesto. To posebno še zato, ker sta bili Zahodna Nemčija in Francija edini izmed večjih proizvajalcev jekla, ki sta s svojo proizvodnjo v letu 1965, v primerjavi z letom 1964, zadovolili.

ZDA so tudi v letu 1965 da-

leč prednjačile v proizvodnji surovega jekla. Vendar primerjava v odstotkih pokaže, da niso bile v stanju še naprej povečati svoj delež v svetovni proizvodnji jekla, kot je bilo to prejšnja leta, saj je padel od prejšnjih 27,0 na 26,7 %. Z lanskoletno proizvodnjo so dosegle železarnice ZDA tudi nov rekord in s tem do zdaj največjo številko.

V Sovjetski zvezi nadaljujejo s skoraj enakomernim tempom zadnjih let naraščanje proizvodnje v železarnah. V preteklem letu so povečali proizvodnjo za 7 %, medtem ko je bil porast v letu 1964 6 % in v letu 1963 5,1 %.

Japonska je sicer povečala svojo proizvodnjo v letu 1965 za 3,5 %, kar je pa znatno manj kot v letu 1964, ko je

narasla proizvodnja od 31,5 milijona ton v letu 1963 na 39,8, ali kar za 26,3 %.

V socialističnih državah je razen Sovjetske zveze v letu 1965 najbolj povečala proizvodnjo surovega jekla Poljska in sicer za 5,6 % oziroma na 9,1 milijona ton. Vse socialistične države Evrope, brez Sovjetske zveze, so proizvedle v letu 1965 skupno 30,3 milijona ton surovega jekla, kar je za 4,8 % več kot v letu 1964.

Svetovna proizvodnja surovega jekla v letu 1965 spet dokazuje, da je v stalnem in naglem porastu. Zato lahko predvidevamo, da ni več daleč leto, ko bodo vse železarnice na svetu dosegle imenitno proizvodno številko: pol milijarde ton letno.

K.

Triglavske žičnice

Prav sedaj ob koncu zimske turistične sezone je pri nas precej govora o izgradnji triglavskih žičnic! Večina turističnih, športnih in drugih javnih delavcev je mnenja, da bi ta objekt pomenil veliko pridobitev tako za razvoj turizma na Gorenjskem kot tudi za naše športnike, ki bi končno dobili primerne terene za svojo izpopolnitev. Pri tem pa izgleda, da pozabljamo na veliko korist tega objekta, ki bi jo imeli mi delovni ljudje, predvsem tisti, ki živimo prav ob vznožju Triglavskega pogorja.

Kakšno korist pa lahko pričakujemo od triglavskih žičnic? Jeseniški železarji, ki stanujemo na področju Jesenic, Gorij, Mojstrane, Bleda in drugih predelov Gorenjske, smo le nekaj kilometrov oddaljeni od doline Krme, od koder bi nas žičnice popeljale proti Kredarici ali Staničevemu domu. Razdalja je tako majhna, da bi se vsakdo od nas lahko še po opravljenem delu odločil, da pohiti

v Triglavsko pogorje, ali pozimi s smučmi ali poleti z nahrbtnikom. Ali ni to velika prednost za našega delovnega človeka?

Za sedaj sta dolina Radovne in Krma dokaj priljubljena izletniška točka, predvsem za prebivalce Jesenic. Z ureditvijo cestne povezave preko Mojstrane ali Krnice bosta ti dve dolini vsekakor še bolj pristopni in obisk se bo nedvomno še povečal.

Zato bi bilo treba razmisliti, če ne bi rekreacijskega centra ki je občanom Jesenic tako potreben, razvijali prav na tem področju.

Z izgradnjo triglavskih žičnic bi zaživele vse drugače tudi okoljske vasi, ki že danes vabijo domače turiste. S tem bo podana možnost dodatnega zaslužka oddajanja sob turistom, ki bodo pohiteli v Triglavsko pogorje.

Mogoče še kdo ni seznanjen s programom triglavskih žičnic. Ta program predvideva v I. etapi izgradnjo nihalnih žičnic iz Krme preko Apnenice do Kredarice, nato pa še povezavo preko Staničevega doma, tako bi dobili krožni sistem žičnic. Poleg teh bodo posamezni tereni povezani še s sedežnicami in vlečnicami.

Gostinski objekti so predvideni v Krmi, na Apnenici in Kredarici. Predvidena je tudi ureditev smučar, prog, njihovo zavarovanje pred plazovi in še več zadev, ki jih izgradnja takega športno turističnega centra zahteva.

Poglejmo še, kako je z dosedanjimi pripravami. Izdelava tehnične dokumentacije gre h koncu in že bi lahko pričeli s pripravljalnimi deli, če bi bila na razpolago sredstva. V sedanjem stanju pa zgleda, da bo možno le z združenjem sredstev zagotoviti to, kar je potrebno za I. etapo, to je nihalno žičnico Krma — Apnenica z dvosedežnico Polje — Apnenica.

Mnogi kolektivi in turistične organizacije žele sodelovati po svojih močeh pri izgradnji tega edinstvenega objekta pri nas. Zato smatram, da pri tej akciji ne bi smeli izostati jeseniški železarji. To zamisel je treba podpreti in se odločiti za sodelovanje, o čemer naj bi razmislili samoupravni organi našega podjetja, ko bodo o tem odločali.

Kot že tolikokrat do sedaj naj bi bila naša železarna tudi tokrat nosilec napredka na Gorenjskem.

Franc Kreuzer

ZELEZARSKI GLOBUS

BELGIJA. V Gentu gradi belgijska železarska družba »Sidmar« novo železarno, ki leži ob morju in bo uporabljala kvalitetne prekomorske železne rude. Imela bo med drugim dva plavža s premerom talilnika 9 metrov in dnevno proizvodnjo okoli 3000 ton grodlja vsak. V jeklarni bosta obratovala dva 200 tonska LD konvertorja, medtem, ko bo imela v svojem proizvodnem programu pločevino ter vroče in hladno valjane trakove.



PA BREZ

Pred kratkim smo na Jesenicah d. P-market. In od takrat naprej je vse občudujejo razdejanje in navlako na hotelu »Pošta«.

Sicer se Jeseničani ne razburjajo smeti in lužami, saj je to vsakdanji po neprimerna reklama za trgovino in hote promet.

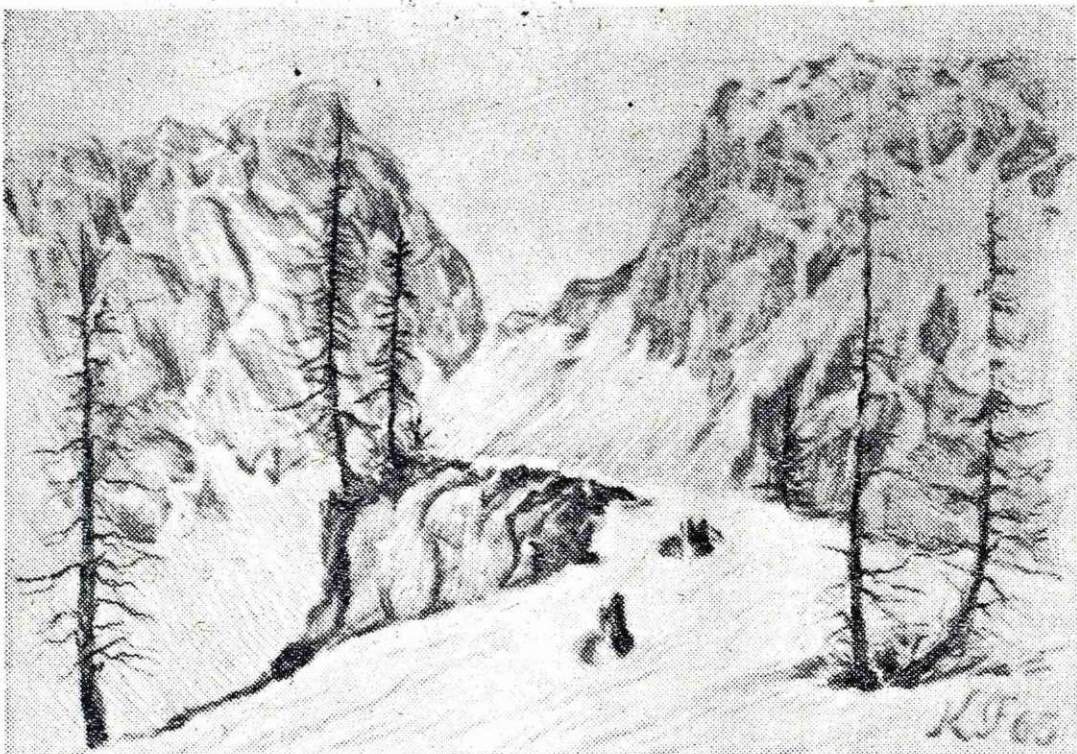
Se posebno neprijeten vtis pa naj hočeš nočeš gledati s hotelskih oken.

Menda nameravajo dvorišče zasul leseni skedenj, toda do takrat bo verjetno do takrat dvorišče več ali manj očiščeno vročevrvežem iz točilnic, ki jih v tej okoliščini

UREDIMO KULTUREN PREVOZ Z DELA IN NA DELO

K enakomerno naslovljenemu članku, ki je izšel v Železarju, 9 aprila 1966, bi rada pripomnila, da bo najbrž to težko urediti. To sklepam po lastnih izkušnjah. Vem, da je pisec članka imel v mislih progo Planica-Jesenice, vendar tudi v lokalnem prometu bi bil skrajni čas, da se uredi prevoz z dela in na delo. Vsako jutro ob 5.35 se vozimo od postajališča pred bivšim Izletnikom na delo — to se pravi vsaj radi bi se

vozili. O kulturi pa ne moremo govoriti. Edini avtobus, ki vozi na Jesenice, je seveda težko upravljati, še se spomnim, da se avtobus ustavi ali pa vrata enostavno ne odprejo. Ker pri izstopu avtobus sprejmejo, da bi se peljali namigujejo, zato, da bi se v takem primeru ob izstopu na



Zgornja Krma z Bohinjskimi vratci



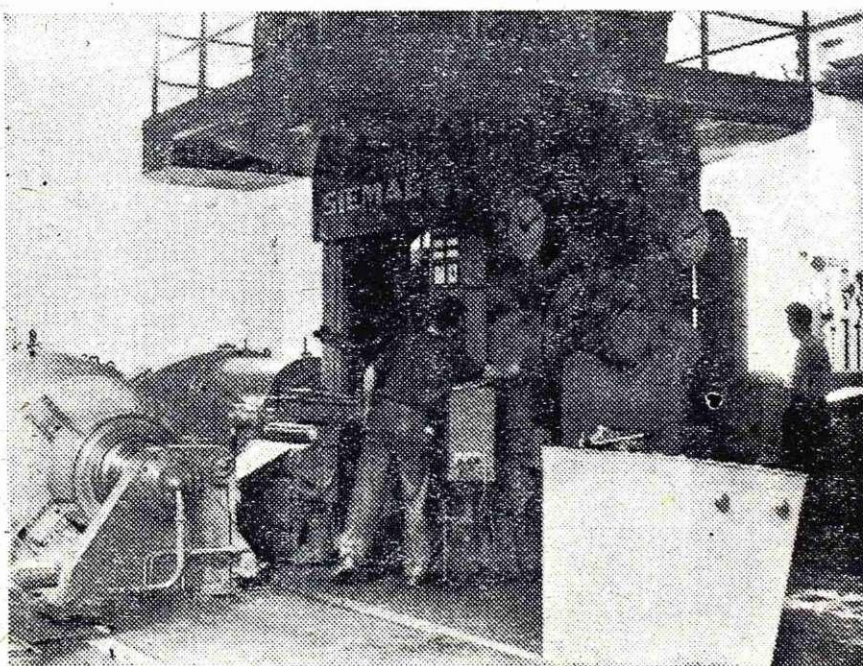
30. nadaljevanje

22. HLADNO VALJANJE TRAKOV

Peter: Kje bova danes nadaljevala?

Oče: Še vedno sva pri obratih, ki predeluje različne izdelke vročih valjarn naprej v hladnem stanju. Včeraj sva govorila o vlečenju žice, danes pa bova nadaljevala s hladnim valjanjem trakov. Tudi pri trakovih je situacija podobna kot pri žici. Pod določeno debelino jih ni mogoče valjati v vročem stanju. Naša kovinska predelovalna industrija pa potrebuje velike količine trakov, ki so tanjši kot jih lahko proizvajamo v vroči valjarni, poleg tega pa je material za te potrebe pogosto tudi tanjši kot ga lahko izvaljamo v valjarni fine pločevine. Zato je potrebno takšen material proizvajati tako, da ga valjamo naprej v hladnem stanju.

Peter: Do kakšne debeline lahko valjate trakove v hladnem stanju?



Siemag — stroj za hladno valjanje pločevine

nju in kje jih potem uporabljamo?

Oče: V naši hladni valjarni lahko proizvajamo trakove do

do najtanjše debeline 0,1 milimetra. Kot primer uporabe teh hladno valjanih trakov lahko

omenimo različne škatle za konzerve, kremenčevlje in podobno. Sveda pa rabljamo hladno valjane trakove tudi še marsikje drugod na mer v elektrotehnični industriji, vendar gre pri tem o jeklo, ki vsebuje tudi nekatere kemične sestavine.

Peter: Kako poteka hladno valjanje trakov?

Oče: Vroče valjane trakove različnih širin, debelin in vrst dobavlja valjarna v Polobarju, so označeni s šaržno številko, sto jekla in dimenzijami. Ker trakovih valjarniška skaka, jih prej lužimo in šele nato valjamo. Naprava za hladno valjanje je podobna napravi za vroče valjanje pločevine. V stojalu sta dva valja brez kalibrov, ki parata biti izdelana iz posebnega jekla z zelo trdo površino, da neseta velike pritiske, ki nastane med valjanjem. S pomočjo pnevmatike napravimo pritisk in električni pogon omogoča nje valjev. Trakovi so navijani bobnu pred valjarniškim stojalom in jih po prehodu skozi valj



BREZ ZAMERE

Jesenicah dobili še eno novo samopostrežno trgovino — prej je vse več Jeseničanov, ki vsak dan sproti na novo navlako na dvorišču nasproti P-marketa oziroma nasproti

razburjamo ravno preveč nad skladovalnicami drv, kupi sakdanji pojav na Jesenicah, toda kljub temu je to zelo ino in hotel in dvomim, da se jima zaradi tega povečuje

vtis pa napravi takšna navlaka na turiste, ki jo morajo h oken.

orišče zasuti ter podreti sosednjo stanovanjsko hišo in utavi je tako poln, da le s težavo prerinemo, se se sploh prerinemo. nalokda se namreč zgodi, se avtobus ali sploh ne avt ali pa se ustavi in se enostavno ne odpro. izstopi nekaj delav- se včasih prerinemo v obus spredaj, pa ne zato, bi se peljali zastoni, kot nigujejo šoferji, ampak o, da bi se sploh peljali. takem primeru plačamo izstopu na parkirnem pro-

S. H.

ili. O kulturnem prevozu oh ne more biti govora. ni avtobus, ki se »milost- uavi je tako poln, da le s težavo prerinemo, se se sploh prerinemo. nalokda se namreč zgodi, se avtobus ali sploh ne avt ali pa se ustavi in se enostavno ne odpro. izstopi nekaj delav- se včasih prerinemo v obus spredaj, pa ne zato, bi se peljali zastoni, kot nigujejo šoferji, ampak o, da bi se sploh peljali. takem primeru plačamo izstopu na parkirnem pro-

storu. Vendar to je nevarno, saj ti »kulturni« šoferji največkrat zapro vrata pred nosom, ali pa še huje, da ti pripro nogo ali glavo, tako da si v resni nevarnosti.

Ko tako čakamo in opazujemo avtobuse, ki vozijo direktno s Plavža, na pol prazni ali pa se vsaj kulturno peljejo. Morda je njihov denar več vreden kot naš ali imajo pa kakšen drug privilegij?

Mislím, da je to vse prej kot kulturni prevoz delavcev na delo, in bi bil skrajni čas, da to uredimo. J. F.

MIHA KLINAR ČAS NA BREZGESTJU I. del RAZMAJANI TEMELJI

Začetek novega romana

Ta dan, ko je skupina zarotniških oficirjev v Beogradu odstavila zeleni režim, se počutijo pripadniki zelene stranke kakor po potresu. Temelji so se zamajali in bogve, če ne bo že do jutri razpadla celotna zgradba njihove oblasti. Morda bodo že jutri odstavili bana, a pojutrišnjem okrajnega načelnika? Potem pride vrsta nanje: na župana in zelene odbornika v mestni občinski upravi. Nova oblast bo razveljavila njihove mandate, kakor je njihova razveljavila lani mandate rdečega župana in rdečih odbornikov v predmestni občini železarskega revirja. Zaradi te bojazni so bili popoldan pri svojem poslancu advokatu dr. Albinu Šmajdu. Radi bi zvedeli kaj več o spremembah v državni upravi. A poslanec je bil sam ztegan in jim ni vedel povedati drugega, kakor samo to naj počakajo na razplet stvari, obenem pa jim naročil, naj organizirajo in se udeležijo manifestacij v čast mladega kralja Petra, ki so ga zarotniški oficirji postavili na prestol.

Tako je na izredni seji vodstva zelene stranke v revirju poročal kaplan Mozoljec takoj, ko se je z županom in urednikom tovarniškega glasila vrnil s svojim avtom iz okrajnega mesta.

»Klavrni časi se nam obetajo.«

Tako občutje je prevladovalo na seji in prevladuje tudi sedaj, ko se zbirajo v baklado pred prosvetnim domom in z zavistjo strmijo na jezero množice, ki se zbira na oni strani proge in ceste na telovadišču za sokolsko trdnjavo, kakor posmehljivo pravijo kameniti stavbi sokolskega doma, ki je zrasla samo do prvega nadstropja, ker je graditeljem zmanjkalo denarja. S težkim srcem gledajo tja dol. Draži jih pokanje petard. Svetle kače raket, ki švigajo v marčev večer, jim trgajo duše. Navdušeno vzklikajo mladoletnemu kralju, vrhovnemu sokolskemu starosti, jim napoveduje, da se plavi (tako barvo imajo liberalci) že pripravljajo na prevzem oblasti v revirju, čeprav so po moči šele tretja stranka v občini. Tako jim je, kakor da vzklikajo: »Hej, vi tam zgoraj, kako vam je pri duši, ker vam je danes odklenalo.«

O, prav gotovo se že veselijo in si obetajo, da prihajajo časi, kakršni so bili pod Živkovićevo diktaturo, ali vsaj pod vladavino Jevtičevega režima.

Ne, ni prijetno stati in v takem vzdušju čakati na povorko, saj privoščljivosti zaradi sprememb v Beogradu niso čutili samo tam spodaj, marveč jo čutijo tudi okrog sebe. Niso sami, ki se zbirajo pred prosvetnim domom k povorki, marveč so tu tudi stanovnikovci, kakor pravijo krščanskim socia-

listom. Tudi s temi niso nič manj skregani kakor s plavimi in rdečimi. Le izdajalce katolištva, ki se niso hoteli odpovedati akcijskega sodelovanja z rdečimi in plavimi v Medstrokovnem akcijskem odboru, v tem rdečem trojanskem konju, kakor je ta odbor imenoval dr. Šmajd, pravzaprav sovražijo še mnogo bolj. saj so zaradi svojega početja ogrozili in oslabili katoliško fronto v mestu in postali ljudskofrontovski zarodek, ki so ga pred leti zaplodili komunisti in ki ni nič drugega, kakor zbiranje sil za komunistično revolucijo.

»Zapreti bi jih bilo treba. Poslati bi jih bilo treba za komuniste,« so nekateri še pred dvema dnevoma predlagali, ker so ti izrodki katolištva godrnjali proti sklenitvi pakta z Nemčijo in imenovali pristop Jugoslavije k trojni osi kot izdajstvo interesov jugoslovanskih narodov in poizkus popolne fašizacije države.

»Temu bi se bilo treba upreti«, je včeraj govoril Copov Tonček, študent prava, stanovnikovec in kockekovec, pristaš študentske struje, ki je bila prav tako kakor krščanski socialisti pripravljena sodelovati s komunisti in sanjarila o nekakšni novi družbeni prenovi slovenstva. Lani je ta fant, ki mu razgledanosti ni mogoče odreči, napravil razkol v katoliškem dijaškem društvu v revirju. Zato bi mu bilo treba prirezati perutnice. Toda zdaj je najbrž že prepozno. Temelji so se zamajali in v enem samem zamahu zarotnikov se je porušil vrh oblasti, čeprav je še pred dvema dnevi bil del stavbe, ki se jim je zdelo, kakor da so jo izklesali od vrha do tal iz neuničljivega granita.

Pa so jo klesali vrsto let s tako prizadevnostjo in pazljivostjo, da bi je kdo ne izpodkopal ali miniral. Iz svojih vrst so odstranili vse, ki se niso strinjali s politiko in sklepi vlade. Odkrili so vrsto vodilnih komunistov, napolnili z njimi mitroviško kaznilnico in opuščeno bileško vojašnico, kamor so lani poslali tudi odstavljene rdečega župana predmestne občine, zgradili delovna taborišča po nemškem vzoru in jih s pomočjo vpoklicev na orožne vaje napolnili s komunisti in vsemi, ki bi lahko ogrozili režim in njegova prizadevanja pri graditvi avtoritativne države. Za žice teh taborišč so poslali za celo divizijo sumljivih levičarjev, v kateri je tudi »četa« komunistično sumljivih iz revirja.

»Pa smo jih še premalo,« razmišlja rdečelasi tovarniški zapisovalec dnin in občinski odbornik Bregor, ki ga je današnji dan potrl še mnogo bolj kakor njegove zelene somišljenike. Še včeraj je gradil načrte za svoj novi družbeni vzpon, proti kateremu je njegov vzpon iz delavskega v uradniški stalež, ki ga je s pomočjo stranke dosegel pred štirimi leti, toliko kakor nič. Takrat je rešil advokata Šmajda pred skupino, ki je hotela razbiti njegov shod, v minulih dveh mesecih pa si je pri stranki pridobil novih, neminljivih zaslug v boju proti rdeči nevarnosti, ko je zasledil, da nekateri delavci pobirajo v tovarni prostovoljne prispevke za družine interniranih komunistov, obenem pa razburjajo delavce z novicami, češ da hoče oblast spremeniti taborišče v Medjureci pri Ivanjici, kjer so interniranci iz revirja, v jugoslovanski Dachau.

škafle za emba-
serte, kremo za
Seveda pa upo-
valjane trakove
drugod na pri-
nični industriji,
za jeklo s po-
tavi.

ka hladno valja-

ana trakove raz-
n vrst jekla
v obobarjih, ki
žno številko, vr-
zijni. Ker je na
a škaja, jih naj-
le nato valjamo.
o valjanje je po-
vroče valjanje fi-
tožalu sta vpeta
ibrov, ki pa mo-
iz posebnega je-
ovršino, da pre-
ske, ki nastajajo
pomočjo posebne
no pritisk valjev
omogoča vrte-
ovi so naviti na
rniškim stojalom
skozi valja, to

je po valjanju, ponovno navijemo na drug boben. Seveda je treba prav tako kot pri vlečenju žice tudi tu s hladnim valjanjem postopno zmanjševati debelino travov in je tako potrebno večkratno valjanje. Ogrodje za hladno valjanje vidiš na sliki.

Peter: Ali je tudi pri hladnem valjanju travov potrebna toplotna obdelava?

Oče: Da, tudi hladno valjane trakove lahko toplotno obdelamo, vendar ima na način toplotne obdelave vpliv vrsta jekla in zahteve naročnika. Zato imamo na razpolago električne peči z avtomatično regulacijo temperature, torej podobno kot sva že govorila včeraj pri žici.

Peter: Ali lahko tudi hladno valjane trakove prevlečemo s kakšno zaščitno prevleko?

Oče: Najbolj znana zaščitna prevleka, ki jo uporabljamo za hladno valjane trakove, je kositer. To delamo na posebnih napravah, ki so precej zapletene in njihov opis presega okvir najinega razgovora.

Proizvod, ki ga s tem dobimo, je znan kot »bela pločevina« in jo uporabljamo za konzervne škatle. Poleg tega lahko hladno valjane trakove prevlečemo s tanko plastjo svinca in sicer tako, da prehajajo trakovi počasi skozi kopel raztaljenega svinca, kajti tudi takšne trakove potrebuje naša predelovalna industrija. S tem lahko najin današnji razgovor končava.

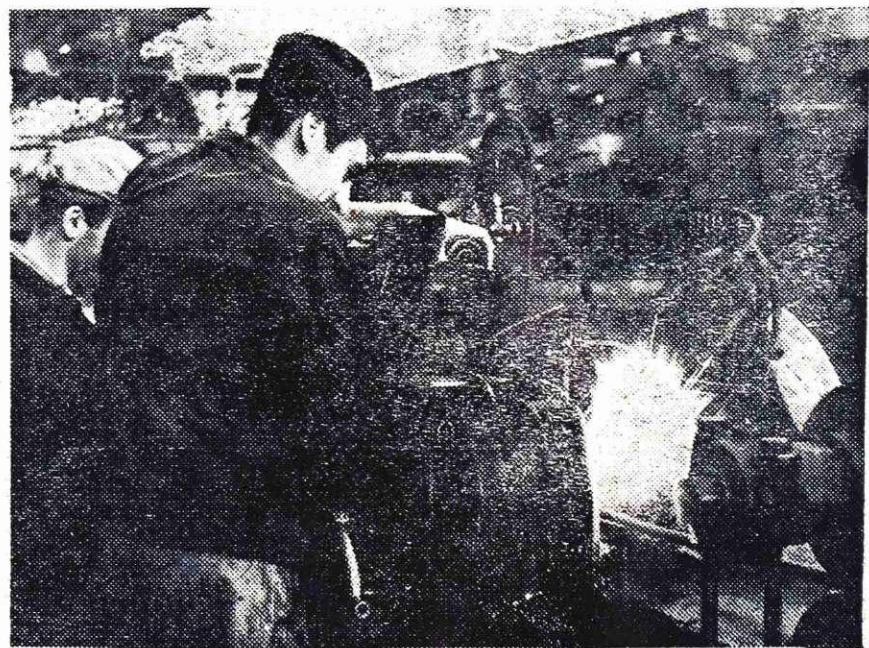
23. PROIZVODNJA CEVI

Peter: Pred dnevi sem gledal, kako so polagali cevi za vodovod pri novem stanovanjskem bloku, ki ga gradijo blizu nas. Pri tem si nisem znal razložiti, kako te cevi proizvajajo, ker nisi o tem še nič povedal. Zato te prosim, če mi danes poveš kaj več o tem.

Oče: Svojo željo si izrazil ob pravem času, ker sem že sam nameraval govoriti danes o proizvodnji cevi, ki so važen izdelek železarske industrije. Vendar najprej ti moram povedati, da delimo cevi z ozirom na sam proizvodni postopek v dve skupini: brezšivne in varjene. Brezšivne cevi proizva-

mo v posebnih valjarnah iz gredic, medtem ko so osnovni material za proizvodnjo šivnih cevi vroče valjani trakovi. Proizvajamo jih ta-

ko, da jih na posebnih strojih najprej oblikujemo v cevni profil in jih nato na stičnem mestu zavarimo.



Obločno varjenje cevi v naši cevarni

Že je pred vrati mesec maj

Člani društvene komisije pri Občinskem komiteju ZMS Jesenice so se posvetovali s predstavniki TVD Partizan Jesenice, taborniške organizacije, Ljudske tehnike in s pedagogi iz osnovnih šol »Tone Čufar« in »Prežihov Voranc«. Pomenili so se o programu praznovanja teden mladosti in rojstnega dne predsednika Tita. Navzoči so bili enotni, da ne sme biti program preobširen, kajti zaradi preobširnega programa in skopo odmerjenega časa za organizacijske priprave je v zadnjih dveh letih prišlo do marsikaterih spodrsiljav.

Res, da je bilo lani v času praznovanja tedna mladosti slabo vreme in da sta zaradi tega odpadla parada mladosti in masovni telovadni nastop na igrišču pod Mežakljo, menim pa, da kljub temu vedno ne smemo valiti vso krivdo za neuspeh na vremenske nepravilnosti. Vselej so bili pri nastopih v okviru praznovanja tedna mladosti najbolj organizirani učenci in dijaki osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Vsi vemo, da je mesec maj za šolsko mladino mesec učenja, da so pred vrati redovalne konference. Vsak učenec, ki hoče razred zaključiti z zadovoljivim uspehom, porabi veliko časa za učenje. V tem času pa smo mladinski aktivisti v zadnjih urah trkali na vrata ska vrata s programi in tako povzročali še večjo nervozo pri učencih in pedagogih.

Pri sestavljanju programa za praznovanje tedna mladosti so tudi upoštevali, da so finančna sredstva ne samo za teden mladosti, temveč za vse državne praznike skopo odmerjena. Sicer pa vsako društvo za svojo dejavnost z mladino dobi vsaj minimalna sredstva in je zato dolžno, da se udeleži praznovanja tedna mladosti in vseh državnih praznikov. Člani društvene komisije pri Občinskem komiteju ZM so sestavili s pomočjo družbenih organizacij in šol krajši program in ga prilagodili možnostim, da bi bila izvedba čim bolj kvalitetna.

Učenci z osnovnih šol »Prežihov Voranc« in »Tone Čufar« bodo priredili v gledališču »Tone Čufar« centralno proslavo ob začetku tedna mladosti. Nastopila bosta mladinska pevska zbor z

obeh šol, učenci pa bodo nastopali s telovadnimi točkami. Občinski komitej ZM bo organiziral tekmovanje v košarki, rokometu in zanimivo igro z žogo »med dvema ognjema«. Tega tekmovanja se bodo udeležile vse osnovne šole v naši občini.

Člani Ljudske tehnike bodo priredili v avli osnovne šole na Jesenicah razstavo mladih fotoamaterjev. Razstavljali bodo svoja dela učenci z osnovnih, srednjih in strokovnih šol. Taborniki bodo priredili kulturni program na prostem ob tabornem ognju.

Povabili bodo tudi nekatere prvoborce, ki bodo pripovedovali o dogodkih iz NOB. Člani TVD Partizan bodo organizirali samostojno proslavo s telovadnimi točkami. Na tej proslavi bodo sodelovali tudi gostje iz Ljubljane. Kakor vsako leto bo tudi letos atletski troboj med mladinskimi aktivimi gimnazije, vajenske šole in železarne Jesenice.

Poleg centralnih prireditev, ki sem jih omenil, bodo po raznih šolah še interne proslave, na katerih bodo sprejemali pionirje v mladinsko organizacijo. Za dan mladosti sti 25. maj pa bodo šolski aktiviti imeli razne izlete v naravo, medsebojna športna tekmovanja itd. O centralnih prireditvah za praznovanje tedna mladosti vas bomo še podrobneje seznanili.

Jože Vindišar

Najdena Zoisova blagajna

Ob neki priliki mi je leščanski vrtinar Lap pripovedoval, da ima Zoisovo blagajno, ki mi jo je tudi pokazal. Je precej velika, lepo in močno okovana in ima dva ročaja za prenašanje. Notranjost pokrova je umetniško izdelana in okrašena z Adamom in Evo v raju. Skratka, lep in vreden železarski izdelek, morda še iz 16. ali 17. stoletja.

Ob ogledu sem postal pozoren na imenu Zois, še posebej, ko sem v knjigi Franceta Kidriča »Zoisova korespondenca« 1808 in 1809 v zbirki »Korespondence pomembnih Slovencev« na 19. strani prebral naslednje vrstice: »Takratni konservator dr. Franc Stele, ki se je uradno mudil na Brdu dne 27. novembra 1926 v spremstvu barona Egona Zoisa, dne 15. marca 1929 dr. Mala, torej v času, ko je bila prodaja že na vidiku, je opazil mecenov zgodovinski stol na kolesih (v katerem je upodobljen Žiga Zois na Sanzedeljevi sliki), brdske urbarje, zaboj s korespondenco, v katerem je bilo na vrhu Kopitarjevo pismo Zoisu gospodarske vsebine (ne ve se, ali Žigi ali nečaku Karlu), zaboj ali bo-

lje rečeno blagajno, v kateri so bile diplome s pečati, pisma itd.⁴¹ Ukrenil je naslednje: dovolilo za izvoz zgodovinskega stola mecen slovenske literature barona Žiga Zoisa je bilo odklonjeno. Urbarji nekdanje graščinske posesti so bili izročeni arhivu v narodnem muzeju, pisma privatnega značaja pa rodbini.⁴² Zaboj s Kopitarjevim pismom je konservator skušal pridobiti za muzejski arhiv.⁴³ Toda, ko je prišel drugi in z dr. Malom, je ta zaboj že izginil.⁴⁴ Kam? »Blagajno«, seveda brez diplom in pisem, je kupil na dražbi decembra 1929 sedanji (tedanji) kranjski vrtinar,⁴⁵ ki je bil takrat v službi na Brdu.⁴⁶

Vsa pisma, plemiške diplome Zoisu, akti, ki so se ti-

kali Jesenic in podobno, pa so spravili v zaboje in odpremili v Celovec. Izvršitev so preverjali orožniki. Da bi »zaboj«, ki je dr. Steletu »izginal«, vseboval Kopitar — Zoisovo korespondenco, je izključeno.

Prav je, da je blagajna muzejsko registrirana in da tehniški muzej naše železarne poskrbi, da pride čimprej v njegovo zbirko, preden ne izgine« kam drugam.

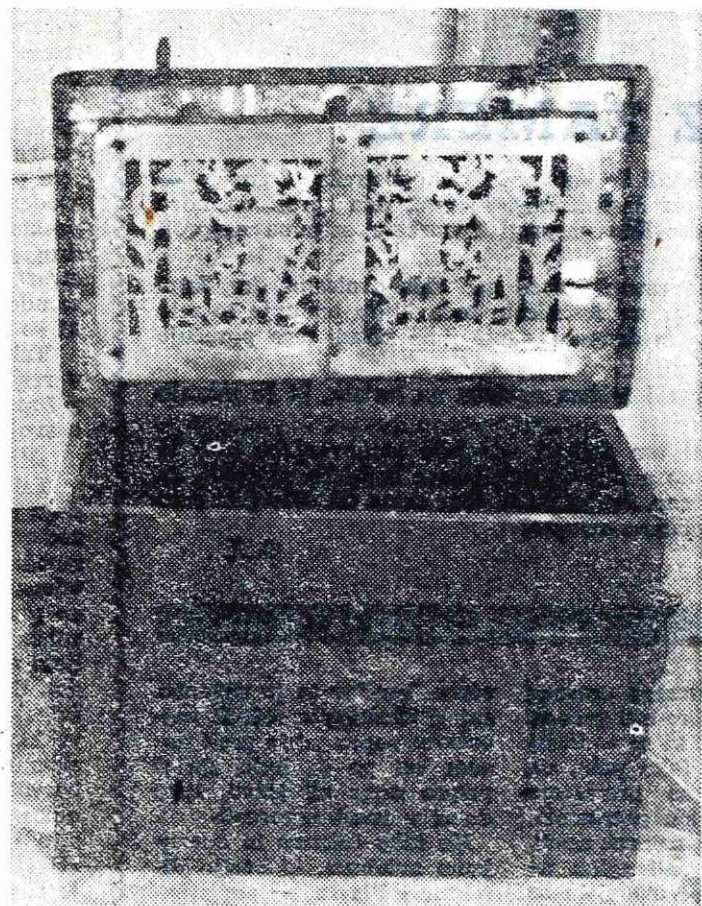
⁴¹— Dr. Franc Stele, 15. in 20. septembar 1939 ustno.

⁴²— Stele ZUZ 1931, 84 (poročilo za konserv. delo od 1. julija 1929 do 1. julija 1930)

⁴³— Avguštin Lap, 12. sept. 1939 prof. Roldu in meni (Fr. Kidrič)

⁴⁴— Ta blagajna je sedaj pri njegovemu bratu v Kamniku (v resnici pri Lapu, vrtinarju v Lescah).

France Torkar



Šestrazrednica po prvi svetovni vojni

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

Deško šestrazrednico je zastopala šolska voditeljica Ema Pibrovec, drugi član je postal zdravnik dr. Franc Kogoj, ki ga je bil okrajni šolski svet imenoval za krajnega šolskega nadzornika.

Vpisovanje je bilo v dneh 14. in 15. septembra po že ustaljenem šolskem koledarju, pouk pa se je na obeh šolah začel šele 1. in 2. oktobra, ker je avgusta in septembra na Jesenicah razsajala epidemija hude griže, zaradi česar je okrajni šolski svet odložil začetek pouka iz zdravstvenih razlogov; zdravstveno stanje učitelstva je bilo prav zadovoljivo na deški osnovni šoli, kjer ni bilo bolezenskih dopustov, daljših kot tri dni. Na deški šestrazrednici z desetimi oddelki, z dvema nemškima

vzporednicama in enim razredom ponavljalne šole se je vpisalo 521 učencev, od tega je bilo v skupnem, mešanem III. razredu in v dveh skupnih nemških vzporednicah 46 deklet; okrajni šolski svet je namreč z odlokom št. 166³ z dne 13. oktobra 1921 združil oba šesta razreda zaradi malega števila učencev in učenk; tako je bila dekliška šestrazrednica v resnici le petrazrednica.

Učni uspeh na koncu šolskega leta je sicer v primerjavi s prejšnjim šolskim letom nekoliko boljši; od 494 učencev je bilo sposobnih 382, ne-sposobnih pa 112 učencev, to je 22,83%. Odloka okrajnega šolskega sveta sta odločila, da se je prvo polletje končalo 30. januarja, drugo pa na Vidov dan 28. junija 1922; ob zaključku šolskega leta so odprli raz-

stavo šolskih izdelkov, ki je trajala en teden. Dne 16. novembra 1921 je šolska mladina priredila »Pri Jelenu« igro »Pod vaškim znamenjem«, ki je prav dobro uspela. Enodneveni izleti so bili k Peričniku, na Vršič in na Golico. — Šolo je nadzoroval okrajni šolski nadzornik Josip Turk in sicer celi dan petkrat, o svojih vtisih je poročal na sklepni konferenci.

Na deški osnovni šoli so bili sledeči učitelji: šolski vodja Ivan Šega, z odlokom oproščen pouka; Leon Pibrovec, Egidij Šifrer, Drago Hude (premeščen na osnovno šolo v Zg. Siški, a dodeljen na Jesenice, ker v Zg. Siški ni dobil stanovanja), Alojzij Rabič, Valentin Razinger, Josipina Hlebanja, Silva Sušteršič, Berta Zrimec, Alojzija Kunšič, Emilija Skok, Matilda Mušič, Balbina Eppich in Antica Turković, ki je poučevala srbohrvaščino na obeh osnovnih šolah in na meščanski šoli; Alojz Lipič je bil premeščen iz Se-

beborcev v Prekmurju, a je bil maja začasno suspendiran; Weit Franc je bil novembra premeščen v Prekmurje, Melita Šivic na Breznico, Roza Coriary pa je po bolezenskem dopustu bila stalno upokojena.

Na dekliški osnovni šoli pa so bile učiteljice: šolska voditeljica Ema Pibrovec, ki je poučevala en razred; Marija Magerl-Zink (bila dva meseca na bolezenskem dopustu), suplirala jo je nadomestna učiteljica Antonija Posch, Marija Žerjav, Marija Žitnik, Milica Korošec (dvome-sečni bolniški dopust), Erna Kra-maršič, Nada Hudovernik, Marija Markizeži (premeščena s Sv. Križa nad Jesenicami), Sabina Mešiček iz Sevnice (nastop 2. februarja), Roza Morič pa v Sevnico (zaradi zdravstvenih razlogov). Serafina Dacar (12. novembra), Marta Čretnik je bila premeščena na tukajšnjo meščansko šolo, srbohrvaščino je poučevala Anica Turković. Dekliška šestrazrednica (letos brez šestega

OBVESTILO

Obrtno podjetje za vzdrževanje hiš, steklarstva in komunalno dejavnost je pred dnevi prejelo večjo količino okenskega stekla. Ker je bilo po tem steklu veliko povpraševanje, obveščamo interese, da se lahko z njim oskrbijo v steklarski delavnici na Cesti Franceta Prešerna 40 — Jesenice.

Zanimivosti iz ZDA

ELEKTRO JEKLO — V letu 1965 so električne peči v ZDA proizvedle skupno 13,5 milijona ton surovega jekla, kar je 11 % celotne količine proizvedenega surovega jekla. Računajo, da bo do leta 1970 narasla proizvodnja elektro jekla od sedanjih 11 na 15 do 20 %.

REKORDNA PROIZVODNJA PLAVŽA — Plavž št. 3 železarne Armco Steels Middletowns Works je v letu 1965 proizvedel 1,143 milijona ton grodlja ali povprečno 3.133 ton dnevno. To je bila največja proizvodnja med vsemi plavži v železarnah v ZDA.

4 MILIJARDE TON SUROVEGA JEKLA — Letos v februarju so proizvedli v železarnah ZDA četrto milijardo ton surovega jekla in to od leta 1860 dalje, ko je bila letna proizvodnja 13.259 ton in so pričeli voditi o tem evidenco. Leta 1928 je bila dosežena prva milijarda, leta 1946 druga, leta 1956 tretja in letos četrta.

300 T KOVAŠKI BLOK — Železarska družba Bethlehem Steel Corp. je proizvedla z vakuumskim načinom vlivanja rotor za atomsko centralo iz molibden-nikelj-vandijevega jekla. Njegova bruto teža je bila 300 ton in potrebno jeklo je proizvedlo pet električnih peči. Teža kovaško obdelanega bloka je bila potem 180 ton in končna teža izgotovljenega rotorja 140 ton.

2,2 MILIJARDE INVESTICIJ — V letošnjem letu predvidevajo, da bo porabila železarska industrija ZDA skupno 2,2 milijarde dolarjev za investicijske stroške izgradnje novih železarskih obratov in modernizacijo že obstoječih. To je za 300 milijonov dolarjev več kot so porabili v te namene v letu 1965, ko je bil za 200 milijonov presežen tozadevni rekord iz leta 1957. Po letu 1945 so do letos porabili za investicije v železarski industriji približno 22,5 milijard dolarjev, torej v povprečju več kot 1 milijardo letno.

NAGRADE IZUMITELJEM V ZDA — Malokje tako cenijo izume in izboljševalne predloge kot v ZDA. Trije največji avtomobilski koncerni GM (General Motors) Ford in Chrysler so lani izplačali 216.800 izumiteljem in avtorjem uspešnih izboljšav v proizvodnem procesu 9 milijonov dolarjev. Za vsak pomemben predlog plačajo tudi do 6000 dolarjev, Ford pa podari vsakemu predlagatelju poleg tega še nov avto. Pri GM je kar 85 delavcev prejelo najvišjo nagrado (6.000 dolarjev, ali 75.000 N din), pri Fordu pa je nek iznajdljiv nameščenec doslej samo z nagradami zaslužil okoli 50.000 dolarjev.

razreda) je štela deset oddelkov in en razred dekliške ponavljalne šole; ob vpisu je bilo 490 učenk; od 447 učenk na koncu šolskega leta je izdelalo 358, nesposobnih pa je bilo 89; uspeh je torej boljši. Šola je štirikrat celodnevno nadzoroval okrajni šolski nadzornik Josip Turk, ki je nato na posebni učiteljski konferenci poročal o vtisih svojega nadzorovanja. Zelo je ugajala razstava ročnih del, risarskih in pismenih izdelkov ob koncu šolskega leta na Vidov dan.

Na obeh osnovnih šolah so proslavili stoletnico rajstva hrvatskega skladatelja Josipa Runjanina, komponista hrvatske narodne himne, ter zbrali denar za njegov spomenik. Poleg že ustaljenih državnih in narodnih praznikov so proslavili še rojstni dan kralja Aleksandra, zarook in poroko z romunsko kraljično Marijo (štiri dni pouka prostol); učenci vseh šol so ju pozdravili na jeseniški železniški postaji, ko sta

se odpeljala na jeseniški železniški postaji, ko sta se odpeljala na Bled v vilo »Suvobor«; 29. oktobra pa so ob obletnici smrti kralja Petra I. Osvoboditelja imeli spominsko proslavo (nato pouk).

Z odlokom višjega šolskega sveta v Ljubljani je bilo ukazano, da je treba državno himno »Bože pravde« in obe naši narodni, hrvatsko »Lepa naša domovina« in slovensko »Naprej«, peti v izvorniku, torej srbsko, hrvaško in slovensko. V vseh razredih pa je treba vpeljati srbsko štetje, n. pr. dvadesetjedan, ne pa po slovensko — enaindvajset...

V prvih razredih so v tem šolskem letu vpeljali »Matični list« (namesto »Šolske matice«) in »Izkaze o napredku« (namesto »Šolskih naznanil«). Učne knjige so bile: Črnivčeva »Računica« (za vse razrede), Vidrov »Abecednik« v I. razredu, »Čitanka« za II. razred, v vseh ostalih razredih pa »Šolski list«, za slov-

nico pa »Vadnice« Schreiner — Bezjaka.

Šolsko leto 1922/23 se je na obeh osnovnih šolah začelo z vpisovanjem 14. in 15. septembra, po začetni šolski maši 16. septembra se je redni pouk pričel 18. septembra 1922; zaradi prenikkega števila učencev v deškem in dekliškem VI. razredu sta bila združena, toda šele 2. aprila 1923! Med mladino sta se dušljivi oslovski kašelj in škrlatin-ka tako razširila, da je okrajni šolski svet z odredbo zapovedal, da so pouk predčasno zaključili že 16. junija, šolska naznanila pa so razdelili na Vidov dan. Število učencev za deško šolo ni vpisano, pač pa je znano za dekliško šolo, kjer je bilo ob koncu šolskega leta 445 učenk, od tega 362 sposobnih, nesposobnih pa 82; na dekliški šestrazrednici — na koncu spet brez šestega razreda — je bilo enajst oddelkov; število oddelkov na deški šoli je — kljub padanju števila učencev — bilo enako

kot v prejšnjem šolskem letu.

Spremembe v učiteljskem zboru deške šole: 16. septembra 1922 je nastopil učno delovno mesto Josip Napokoj na nemški vzporednici II. razreda; upokojena učiteljica Balbina Eppich je bila reaktivirana na deško šolo; nameščena Stana Hrovat je nastopila 5. februarja 1923; Marija Uhliř je nastopila v velikih počitnicah 1. 1923; premeščeni so bili: Valentin Razingar na meščansko šolo v Ljutomer (30. januarja 1923); učitelj Egidij Šifrer je bil z dekretom 22. aprila 1923 imenovan za šolskega upravitelja v Gorjah; Berta Zrimec po lastni prošnji premeščena v Ribno (med velikimi počitnicami 1. 1923); razrešena je bila Emilija Skok z 18. avgustom 1923; učiteljica Alojzija Kunčič, ki se je novembra v Mariboru poročila s kapetanom Steimflom, je bila vse šolsko leto na dopustu, s 1. marcem so ji ustavili plačo.

Delo in problemi krajevnih organizacij vojaških vojnih invalidov »SAVA« in Podmežaklja

Čeprav je bil na osnovi sklepa V. kongresa ZZB Jugoslavije ustanovni občni zbor krajevnih organizacij združenja vojaških vojnih invalidov terenov »Sava« in Podmežaklja že 21. decembra 1965, se njeno delo do letne konference ZZB Jesenice ni moglo razviti. Letna konferenca ZB je šele dala borčevskim in invalidskim organizacijam perspektive bodočega dela.

Na tretji seji, ki je bila 7. aprila, se je novoizvoljeni odbor invalidske organizacije spoprijel s številnimi problemi. Največ so govorili o stanovanjskih in življenjskih problemih vojnih invalidov. Zaradi tega je bil sprejet sklep, da poverjeniki ob pobiranju članarine ugotovijo, v kakšnih stanovanjskih in življenjskih razmerah živijo invalidi.

Na letni konferenci ZB ni nihče omenil že na ustanovnem zboru sprejetega sklepa, da se za jeseniške vojne invalide uredijo pri avtobusnem podjetju Ljubljana transport, PE Jesenice za krajevnih in medkrajevnih prevoze iste ugodnosti, kot jih imajo vojni invalidi pri istem podjetju v Ljubljani.

Hitreje naj bi reševali stanovanjsko problematiko v železarni zaposlenih borcev NOB pred 9. 9. 1943, že upokojenih borcev in vojnih invalidov. Pri individualnih gradnjah stanovanjskih hiš na območju jeseniške in radovljiske občine naj bi nudili iste ugodnosti kot jih imajo člani stanovanjskih gradbenih združenj »Železar« in »Kovinar« na Jesenicah ter »Franjo Krč« v Žirovnici. Oba predloga naj bi poizkusile uresničiti organizacije ZZB na Jesenicah in v Radovljici preko organov delavskega samoupravljanja v železarni. Imenovana je bila komisija za oddihe članov, kjer so zastopani tudi člani odbora invalidskih organizacij, vendar bo odbor o tej za-

devi razpravljati na prihodnji seji.

Vprašanje zaposlovanja vojaških vojnih in mirnodobskih invalidov je v železarni več ali manj ugodno rešeno, težave pa so zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ter s prostori za seje. Toda tudi to vprašanje je bilo ugodno rešeno sporazumno s tajništvo železarne.

Če bomo imeli na razpolago finančna sredstva, bomo organizirali izlet in si ogledali

muzej NOB v Ljubljani. Menimo, da je treba urediti invalidsko zakonodajo zaradi invalidnin družinskih invalidov. V časopisu TV-15 smo brali, da matere in vdove pripadnikov nemške armade, ki so padli za nacistične osvaja- jalne sile, prejemajo po 17 tisoč starih dinarjev invalidnine od zahodnonemške države. Višina 1200 starih dinarjev, ki jo prejemajo vsak mesec matere in vdove v NOB padlih sinov, mož in očetov, pa je tako majhna, da žali družinske člane invalidskih organizacij in menijo, da bi morali ne samo simbolično, ampak tudi moralno imeti večje priznanje za žrtve NOB.

Karel Zorko

Slovenski književniki na Javorniku

Obiski slovenskih književnikov na Javorniku so že tradicionalni. Društvo slovenskih književnikov vsako leto pošlje nekaj svojih članov, da mladim in tudi starejšim prebivalcem Javornika in Koroške Bele, ki se zanimajo za nove knjige, zlasti za dela domačih avtorjev, preberejo nekaj odlomkov iz svojih knjig. V zadnjih letih so bili na obisku književniki France Bevk, Tone Seliškar, Ela Peroci in drugi, letos pa bodo na povabilo DPD Svobode Javornik in osnovne šole Koroške Bela brali odlomke iz svojih del Ivan Minnati, Ferdo Godina, Anton Ingolič in Ela Peroci. V petek se bodo predstavili najprej šolski mladini, zvečer pa še odraslim.

Obisk slovenskih književnikov na Javorniku so zelo priljubljeni med šolsko mladino in tudi lepo obiskani. Doslej so bili lepo obiskani tudi literarni večeri slovenskih

književnikov, ki so jih obiskali starejši prebivalci. Upamo, da bo obisk tudi letos dober in da bo dvorana osnovne šole polna obiskovalcev.

- or

Železarski globus

ŠVICA. Švicarsko podjetje Concast AG iz Züricha, ki je skupaj z zahodnonemškim podjetjem Schloemann AG specializirano za projektiranje in gradnjo naprav za kontinuirno vlivanje, je doslej zgradilo šest takšnih naprav, ki obratujejo od leta 1957 naprej. V gradnji pa je prav tako še šest naprav za kontinuirno vlivanje, od katerih bo ena pričela obratovati letos, ostale pa prihodnje leto.

Kdaj šolsko športno društvo na ŽIC? »In potem vse tiho je bilo...«

Telesna vzgoja prispeva h krepitvi zdravja, delovne in obrambne sposobnosti državljanov ter pomeni primerno obliko zdravega razvedrila. To naj bi ne bila samo fraza, ampak resnično dejstvo. Smoter telesne vzgoje ni samo v tem, da bi se naučili plavati, hitro teči, telovaditi, ali pa morda zmagati na športni tekmi. Pri telesni vzgoji gre v bistvu za pomoč človeku pri njegovem psihofizičnem razvoju. Ker torej s telesnimi vajami prispevamo k utrjevanju in razvoju organizma, je razumljivo, da je potrebno največ skrbi posvečati mladim. Žal moramo istočasno ugotoviti, da sta glede na to v osnovnih in drugih šolah dve uri tedensko telesne vzgoje vsekar premalo in manj, kot imajo tega v nekaterih drugih razvitih deželah. Pri tem moramo upoštevati še dejstvo, da dvig življenjskih dobrin (avto, televizija) v marsičem kvarno vpliva na telesni razvoj mladega človeka, pri utrjevanju zdravja in navajanju na zdrav način življenja.

Omenjene pomanjkljivosti in vrzel v redni šolski telesni vzgoji v zadnjem času poskušamo uspešno izpopolniti z ustanavljanjem šolskih športnih društev. Tudi v na-

ši občini smo pred dvema letoma ustanovili prvi dve taki osnovni organizaciji in sicer na osnovni šoli »Prežihov Voranc«, kjer vključujejo kot športne panoge telovadbo, košarko in odbojko ter v Žirovnici, kjer gojijo atletiko, smučanje in športne igre. Tudi na ostalih šolah. Na osnovni šoli v Kranjski gori so ustanovili rokometno in smučarsko sekcijo, v Mojstrani pa telovadno in smučarsko. Istočasno je športna dejavnost in pa veliko zanimanje dijakov gimnazije za šport narekovalo potrebo po enakem šolskem društvu tudi na tej srednji šoli, ki so mi dali naziv »Kovinar«. Pred dobrim mesecem so šolsko športno društvo ustanovili tudi na osnovni šoli »Tone Čufar« s šestimi sekcijami: košarkarsko, rokometno, plavalno, strelsko, smučarsko in pa telovadno. Tako je sedaj vrsta še na drugih šolah, kot so osnovna šola na Koroški Beli in druge predvsem pa na Železarskem izobraževalnem centru.

Vsa, že ustanovljena šolska športna društva vključujejo več kot 500 mladih športnikov, ki svoj prosti čas izkoriščajo za zdravo razvedrilo, za krepitev telesa, pri tem pa razvijajo nekatere lastnosti kot so tovarištvo, vztrajnost,

požrtvovalnost, poštenost.

Dejavnost šolskih športnih društev je tako dovolj peštra, čeprav ne smemo in ne moremo v celoti biti zadovoljni z delom. Strokovno vodijo mlade le učitelji telesne vzgoje, kar je glede na njihovo obremenjenost večkrat ovira za boljše in širše delo. Kot povsod, tudi v šolskih športnih društvih primanjkuje strokovnih delavcev. Žal se verjetno vse premalo zavedamo, da s tem marsikaj zamujamo in izgubljam. Prav gotovo bi morali pridobiti športne delavce in aktivne športnike, ki bi prevzeli strokovno vodstvo posameznih športnih sekcij. S tem bi poživili dejavnost društev, po drugi strani pa bi začeli vzgajati bodoče športnike, člane raznih športnih organizacij, bodoče tekmovalce in morda rekorderje.

Poleg tega bi bila potrebna tudi večja povezanost med posameznimi šolskimi športnimi društvi in več tekmovanj, ki bi bila lahko množična in cenena. Za svojo dejavnost dobivajo šolska športna društva, poleg pomoči matične šole, sredstva od Občinske zveze za telesno kulturo, kjer jih vodijo kot osnovne organizacije. Tako so lansko leto dobila ta društva skupno kar 620.000 starih dinarjev. Viri dohodkov predstavljajo tudi drugi načini, kot na primer na osnovni šoli »Tone Čufar«, kjer so imeli letno članarino 3 nove dinarje.

In če zaključimo še z mislijo, ki je v zvezi z naslovom. Žarišče športnega življenja pred leti je bila tudi metalurška šola. Posebno aktivna je bila mladina v internatu. V zadnjem času se prav pri teh ponovno pojavlja želja po športnem udejstvovanju, saj so ustanovili že rokometni klub. Zakaj ne bi to iniciativo mladih izkoristili in jim dali možnost zdravega izkoriščanja prostega časa v okviru šolskega športnega društva, Teo

Le dobrih 14 dni nas še loči, ko bomo spet volili polovico članov delavskih svetov delovnih enot in delavskega sveta železarne, razen njih pa še predsednike zborov delovnih enot in njihove namestnike. Da bi se na bližnje volitve pripravili in določili kandidate, sklicujejo predsedniki delavskih svetov delovnih enot zbere delovnih enot, na katerih obratovodje najprej posredujejo problematiko oziroma podatke o izpolnjevanju proizvodnih nalog za prvo četrtletje.

Zbor delovne enote so imeli tudi v upravnih službah. O doseženih uspehih v prvem četrtletju pa je poročal šef sektorja za ekonomiko podjetja inž. Ivan Arzenšek. Toliko ljudi na zboru delov-

nih enot upravnih služb kot v ponedeljek, že dolgo ni bilo. Zato so organizatorji pričakovali tudi zanimivo razpravo, saj je bilo v dvorani delavskega doma tudi precej takih članov kolektiva, ki bi lahko v razpravi povedali marsikaj zanimivega in koristnega. Toda zgodilo se je drugače.

Kaže, da so imeli predlagatelji kandidatov za člane že omenjenih organov samoupravljanja srečno roko saj so bili vsi njihovi predlogi enoglasno in brez pripomb sprejeti, tako so zbrani volivci dvakrat dvignili roko kar pomeni, da so se strinjali s predlaganimi kandidati in s tem opravili svojo dolžnost.

Kazalec na uri se je vedno bolj bližal 14. uri. Takrat pa je delovni predsednik povabil navzoče k razpravi o poročilu, ki ga je posredoval inž. Arzenšek. V dvorani je bilo vse tiho. Kje so torej vzroki, da so ljudje brez besed pričakali zaključek zbora delovne enote? Morda so bili tiho samo zato, ker se je bližal konec izmene in jih je doma čakalo kosilo, ali pa zato, ker je pri naši hiši vse v najlepšem redu in tudi s š se tako živahno razpravo verjetno ničesar ne bi mogli spremeniti. Ko so se volivci vračali z zbora delovne enote, so bili enotnega mnenja: »Svojo dolžnost smo opravili, strinjali smo se s predlaganimi kandidati in tako zadostili zakonitim predpisom.« or

Gledališče

Sobota, 16. 4. ob 19.30 Candoni: EVA SE BO RODILA JUTRI — Komedija v 5 slikah.

Nedelja 17. 4. ob 19.30 Candoni: EVA SE BO RODILA JUTRI

Vstopnice rezervirajte na telefon 82-200

Posebej opozarjamo na sobotno predstavo, ker bo to edina predstava na soboto zvečer.

»Pomagajmo Indiji« na osnovni šoli Prežihov Voranc

Učenci osnovne šole »Prežihov Voranc« na Jesenicah so zbrali za pomoč stradajočim v Indiji 306.900 dinarjev, člani kolektiva pa 5.100 dinarjev, skupno torej 366.000 dinarjev; vodstvo šole je zbrano vsoto prostovoljnih prispevkov nakazalo Glavnemu odboru RK Slovenije, skladu za pomoč Indiji.

Največ denarnih prispevkov je zbral 6. a razred v znesku 21.726 starih dinarjev, na drugem mestu je 2. b razred z 20.000, na tretjem mestu pa 1. b razred s 15.580 starih dinarjev. Vsem plemenitim darovalcem za pomoč stradajočim v Indiji gre zahvala in pohvala.

Ravnatelj Jože Tomažič

Okrajni šolski svet je na tukajšnji šolski vrtec imenoval z dne 7. oktobra 1922 otroški vrtnarici Agnezo Staral in Terezijo Putar. — Verouk sta na obeh šolah poučevala kateheta Franc Gabrovšek in Ivan Pivk.

Izleti so bili na Kočno, Golico, na Rožco, k Sv. Križu, k Sv. Joštu in k Peričniku. Šolska mladina je uprizorila 16. decembra 1922 Špi-carjev igrokaz »Zedinjenje«, 26. decembra pa učenci obeh šol Pibrovčev igrokaz »Na sveti večer«, ki ga je režiral Egidij Sifer. Obe zadnji uprizoritvi sta prinesli 3476 kron kosmatih dohodkov, ki so se uporabili za nakup učil in knjig za šolsko knjižnico.

Na dekliški šoli je bila samo ena sprememba; nastopila je službeno mesto Dragatin Gudula (že 24. septembra 1922), trimesečni porodniški dopust je imela Sabina Mešiček. Dekliška šola je tudi letos

zbirala »mlade junakinje«, ki so se vzdržale opojnih pijač.

V tem šolskem letu so bile sledeče učne knjige: »Abecednik« Karla Vidra za I. razred, Ganglova »Druga čitanka«, Cernejeva »Tretja čitanka«, Rapetova »Četrta čitanka«, v ostalih razredih pa »Peta čitanka« Pavla Flereta, Brinarjeva »Slovnica«, Crnivčeva »Računica« pa v vseh razredih.

Okrajni šolski svet je poslal več okrožnic; tako okrožnico glede izgovarjave soglasnikov »l« in »v«, zaradi izobešanja zastav, zaradi nošenja raznih društvenih znakov, končno pa še odlok št. 1284 z dne 29. maja 1922. o velikih počitnicah, ki so trajale od 15. julija do 15. septembra, se prelože na enotem čas v vsej kraljevini SHS in sicer od Vidovega dne do 31. avgusta.

Obe šoli je nadzoroval okrajni šolski nadzornik Josip Turk, vsako štirikrat celodnevno.

Solsko leto 1923/24 se je v skladu z odlokom višjega šolskega sveta pričelo 1. septembra 1923 na obeh šolah z začetno šolsko mašo v župnijski cerkvi, pouk pa je bil že naslednji dan 2. septembra. Število vpisanih učencev ob začetku šolskega leta ni vpisano v nobeni kroniki, znano je le število učenk na dekliški šoli ob sklepu šolskega leta, ko je bilo le 410 učenk, od tega sposobnih 351, nesposobnih pa 59 učenk; oddelkov na dekliški šoli je bilo deset, šesti razred pa je bil zopet združen z deškim na deški šoli, kjer je bilo — verjetno — enako število oddelkov kot prej, podatkov pa ni. Kaže, da je to šolsko leto potekalo mirno in redno z že ustaljenimi proslavami državnih, narodnih in cerkvenih praznikov, verskih in duhovnih vaj, spovedi in obhajila; pred birmo je verouk nadzoroval 28. septembra 1923 ljubljanski knežof dr. A. B. Jeglič.

Meseca novembra je huda povodenj porušila železniško čuvajnico na Hrušici, na Jesenicah pa odnesla dva mostova preko Save Dolinke.

Šolska mladina je 6. januarja 1924 uprizorila mladinsko igro »Nežika in palčki«, ki jo je spisal učitelj Leon Pibrovč; predstave se je udeležilo mnogobrojno občinstvo, navzoč je bil tudi okrajni šolski nadzornik Josip Turk, čisti dobiček v znesku 1500.— dinarjev pa so uporabili za nakup učil in knjig za šolsko knjižnico. Pomladek Rdečega križa so na dekliški šoli ustanovili 1. aprila 1924. za deško pa ni podatkov. Učenci deške šole so napravili izlete na Jelenkamen, na Golico in Kepo, učenske v Planico k izviri in slapu Nadiže, v Bohinj in k izviri Savice.

Spremembe v obeh učiteljskih zbiorih; na deško je bila s 1. septembrom 1923 nameščena Marija Schrott; Nada Hudovernik in Silva (nadaljevanje)

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

16. in 17. aprila ameriški barvni CS film **KLIC TROBENTE**, ob 17. in 19. uri, v nedeljo tudi ob 15. uri

18. aprila italijanski barv. CS film **VSAKO NOČ NOVO LETO**, ob 17. in 19. uri

19. in 20. aprila ameriški barvni CS film **ŠTIRJE ZA TEKSAS**, ob 17. in 19. uri

21. aprila francoski barvni CS film **GROF MONTE CRISTO** — I. del, ob 17. in 19. uri

22. aprila jugoslovanski film **ORLI ZGODAJ POLETIJO**, ob 17. 19. uri

23. aprila ameriški barvni CS film **KAKO JE OSVOJEN DIVJI ZAPAD** ob 17. in 19. uri

Kino »PLAVŽ«

16. in 17. aprila ameriški barvni CS film **ŠTIRJE ZA TEKSAS**, ob 18. in 20. uri, v nedeljo tudi ob 16. uri

18. in 19. aprila ameriški barvni CS film **KLIC TROBENTE**, ob 18. in 20. uri

20. aprila francoski barvni CS film **GROF MONTE CRISTO**, I. del, ob 18. in 20. uri

21. in 22. aprila sovjetski film **ZIVELA STA DEDEK IN BABICA**, ob 18. in 20. uri

23. aprila ameriški barvni CS film **GOLI IN MRTVI**, ob 17.30 in 20. uri

Kino ŽIROVNICA

16. aprila francoski barvni CS film **POROSTVO IN VR-LINA**

17. aprila sovjetski film **DVA V STEPI**

20. aprila ameriški barvni CS film **KLIC TROBENTE**

23. aprila ameriški barvni CS film **ŠTIRJE ZA TEKSAS**

Kino DOVJE

16. aprila sovjetski film **DVA V STEPI**

17. aprila francoski barvni CS film **POROSTVO IN VR-LINA**

21. aprila ameriški barvni CS film **KLIC TROBENTE**

23. aprila sovjetski film **ZIVELA STA DEDEK IN BABICA**

Kino KOROŠKA BELA

16. aprila sovjetski film **ZIVELA STA DEDEK IN BABICA**

17. aprila španski barvni film **VRNI SE IZ MEHIKE**

18. aprila ameriški barvni CS film **ŠTIRJE ZA TEKSAS**

23. aprila jugoslovanski film **ORLI ZGODAJ POLETIJO**

Kino KRANJSKA GORA

16. aprila španski barvni film **VRNI SE IZ MEHIKE**

17. aprila sovjetski film **ZIVELA STA DEDEK IN BABICA**

21. aprila ameriški barvni CS film **ŠTIRJE ZA TEKSAS**

22. in 23. aprila ameriški barvni CS film **KLIC TROBENTE**

● Upravni odbor hokejskega kluba Jesenice je pričel razmišljati o lastnih trenerjih. V tem smislu je poslal v enomesečno šolo na Čehoslovaško 6 igralcev, kjer obiskujejo trenerski tečaj III. stopnje. Po uspešnem šolanju bodo pričeli z vadbo v klubu. Največ pozornosti bodo posvetili mladim. V šolanju na Čehoslovaškem so: Jože Novak, Cene Valentar, Matko Medja, Dušan Brun, Jože Trebušak in Ciril Klinar.

● Prejšnji petek so odpotovali s Kompasovim avtobusom na 12-dnevno turnejo po Franciji hokejisti Jesenic. Na turneji bodo odigrali štiri tekme. Dvakrat se bodo srečali z moštvom Chamonixa, po enkrat pa s Sant Gervaise in Grenoble. Na pot so odšli v najmočnejši postavi s 15. igralci, moštvo pa spremlja tudi pet funkcionarjev hokejskega kluba.

● Pred kratkim so na osnovni šoli »Tone Čufar« ustanovili šolsko športno društvo. To društvo bo vključevalo v svojih vrstah učence te šole. Gojili bodo košarko, roket, streljanje, plavanje in smučanje. Letna članarina v društvu pa znaša 3 N din.

● V nedeljo popoldan so košarkarji Jesenic odigrali prijateljski trening tekmo z

ROKOMETNI KLUB BREZ SREDSTEV IN STREHE

Pred več kot letom dni je bil ustanovljen na Jesenicah rokometni klub. Toda kljub tako dolgem obstoju še do danes ni dobil nobenih sredstev in podpornika, ki bi jih vzel pod svoje okrilje. Želja uprave tega kluba in igralcev je samo ena, vključiti se v tekmovanje gorenjske podzveze in si z dobro igro pridobiti ugled, kakršnega imajo ostali klubi v občini. Verjetno ne bi bila to prevelika finančna obremenitev za športno društvo Jesenice, še manj pa za občinsko zvezo za telesno kulturo občine Jesenice.

P. K.



ŠPORT IN KULTURA



Jeseniški košarkarji pred sezono

Lanska sezona je bila za jeseniške košarkarje zelo uspešna. Moška in ženska ekipa sta v I. republiški ligi zasedli odlično 3. mesto. Prav zaradi lanskih uspehov stoji pred obema ekipama velika naloga, kako to mesto v novi sezoni obdržati.

V slovenski moški košarki so nastale velike spremembe.

Nekateri klubi so se po združitvi precej ojačali, ostali klubi pa z denarjem pridobivajo igralce in si že vnaprej hočejo zagotoviti mesto v najboljši družbi. Letošnje tekmovanje bo sigurno še bolj zanimivo, ker bodo moštva precej izenačena. Zaradi »Hokeja 66« je bilo v zimski sezoni malo slišati o prija-

teljskih tekmah in so zato vsake napovedi zelo tvegane. Edino merilo bi lahko bilo zimsko prvenstvo Ljubljane, kjer je moštvo KK Jesenice prišlo v finale skupaj s KK Olimpijo. Zaradi utrujenosti igralcev je bila tekma preložena in bo odigrana kasneje. Predvsem je treba poudariti, da je to lep uspeh mladih igralcev KK Jesenice, saj so bile zaradi poostrenih ukrepov letošnje priprave za novo sezono veliko slabše kot lansko leto. Prve tekme so bile odigrane ravno v Ljubljani s KK Olimpijo (mladinici) in KK Ilirijo. V obeh tekmah so Jeseničani zmagali in postali finalisti. Po dveh zmagah proti KK Sori iz Škofje Loke in zmagi proti KK Triglavu so najresnejši kandidati za osvojitev zimskega prvenstva Gorenjske. Prvenstvo se prične 16. aprila, do takrat pa bodo odigrali še nekaj prijateljskih tekem, ki bodo vsekakor koristile vigravanju moštva za težke tekme na začetku prvenstva.

Domače moštvo bo letos okrepil znani igralec iz Ljubljane inž. Ladko Senčar, ki bo prav gotovo s svojim znanjem in rutino bistveno pripomogel k uspehu celotnega moštva. Inž. Senčar je bil štipendist Železarnice Jesenice, zdaj pa se je stalno naselil na Jesenicah.

Prav posebna zanimivost za številne navijače košarke bo letos nastop 207 cm visokega in komaj 16-letnega učenca metalurške šole na Jesenicah Ludvika Bunderla. Ludvik je vso zimo pridno treniral in ob priliki, ko je bil izbran za najvišjega Slovenca, ga je opazil tudi inž. Kristančič, znani košarkarski trener. Takoj mu je ponudil prestop h KK Olimpiji, štipendijo za šolo, internat in oskrbo. Ludvik pa se je odločil, da ostane na Jesenicah, dokonča šolo in šele nato odide drugam, če mu bo za njegov nadaljnji razvoj potrebno.

Za moštvo pa je vsekakor velik udarec obolelost Borisa Svetlina, ki je od sredine januarja prekinil z vsakim treningom. Upajmo, da se bo njegovo zdravstveno stanje toliko izboljšalo, da bo lahko kmalu spet začel trenirati.

Jeseniški košarkarji pričakujejo od svojih navijačev vso podporo in le tako bodo lahko premagali vse ovire, ki jim bodo stale na poti visoke uvrstitve na prvenstvenih lestvicah.

Dopisujte v »Železarja«

BRZOJAVKE

moštvom Tolmina. Zmagali so domačini z rezultatom 60 : 53.

● V nedeljo dopoldan je bilo v Radovljici tekmovanje gorenjskih mladinskih moštev v košarki. Jeseniški predstavniki so med petimi moštvii zasedli tretje mesto.

● 15. aprila imajo naši železničarji svoj praznik. V počastitev svojega praznika so že imeli razna športna tekmovanja. V namiznem tenisu je prvo mesto osvojila ekipa sekcije za vzdrževanje prog pred ekipo kurilnice.

Tudi v šahu je prvo mesto osvojila ekipa sekcije za vzdrževanje prog pred železniško postajo Jesenice. V kegljanju na asfaltu je bil pri posameznikih prvi Konrad Milar (postaja Jesenice) pred Rikom Žgavcem (obmejno poverjeništvu) in Ervinom Klančnikom (sekcija za vzdrževanje prog). V streljanju z zračno puško je nastopilo osem ekip, prvo mesto pa je osvojila kurilnica. Na sporedu pa imajo še nekaj športnih srečanj z zaostalimi klubi.

Razstava modelov za loški kruhek

V okviru stalnih razstav, ki jih prireja likovna sekcija DPD Svobode »Tone Čufar« DOLIK, je bila preteklo soboto v mali dvorani delavskega doma pri Jeleni otvoritev razstave modelov za loški kruhek.

Na otvoritvi je sodeloval vokalni kvartet, ki so ga sestavljali mezosopranistki Marica Balohova in Melita Jelenova, tenorist Tonček Dolar in baritonist Andrej Kosem.

Ob klavirski spremljavi Poldeta Mejača je zapel nekaj narodnih in umetnih slovenskih pesmi.

Mali kruhek je pecivo, ki so ga v Sloveniji pekli ob mnogih priložnostih in se je ta običaj ohranil danes samo še v Škofji Loki in Dražgošah. To vrsto peciva oblikujejo danes še vedno s pomočjo odgovarjajočih lesenih modelov, ki predstavljaajo dejansko svojstveno vrsto rezbarstva.

Številni modeli, ki so z ozirom na posamezne sorodne skupine motivov razstavljeni na razstavi, so tako oblikovno kakor tudi tehnično zelo zanimivi in zato vredni ogleda.

K.

Nogomet

V nedeljo, 10. aprila, so morali jeseniški nogometaši na pot v Ajdovščino, kjer so odigrali prvenstveno nogometno tekmo v četrtem kolu slovenske conske lige z domačo enajstotico Primorja. O tekmi nam je vodja tehnične komisije pri NK Jesenice inž. Adi Mulej povedal, da je potekala v veliki premoči jeseniških nogometašev. Tekmo so odigrali na težkem blatnem terenu, žal pa kljub vsem naporom jeseniških napadalcev žoga ni hotela v mrežo. Celo enajstmetrovke,

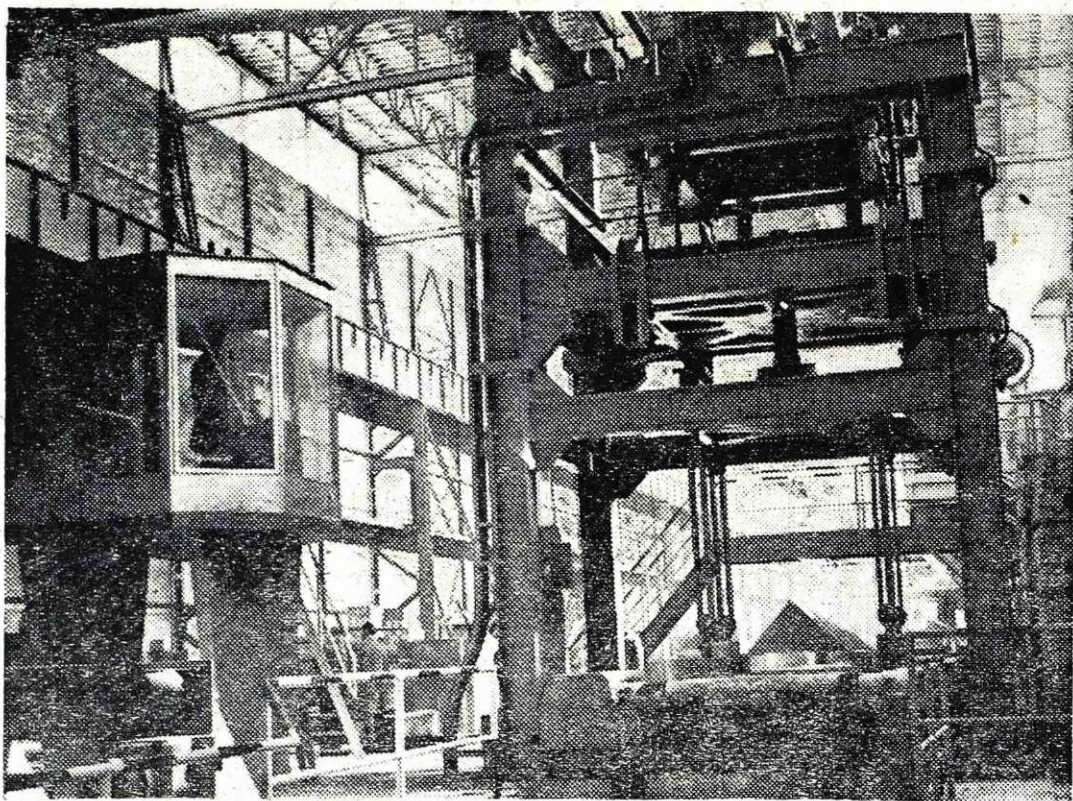
ki jo je sodnik prisodil v prvem polčasu, niso izkoristili. Vse je kazalo, da se bo tudi ta tekma končala neodločeno z rezultatom 0:0, toda dve minuti pred koncem je sodnik prisodil enajstmetrovko v korist domačega moštva, njihov strellec pa je le poiskal žogi pot v mrežo jeseniškega vratarja. Tako se je tekma končala z rezultatom 1:0, obe dragoceni točki pa sta ostali v Ajdovščini. V nedeljo popoldan ob 16. uri bodo odigrali na Jesenicah prvenstveno nogometno tekmo jeseniški nogometaši z enajstotico »Ilirije« iz Ljubljane.

- or

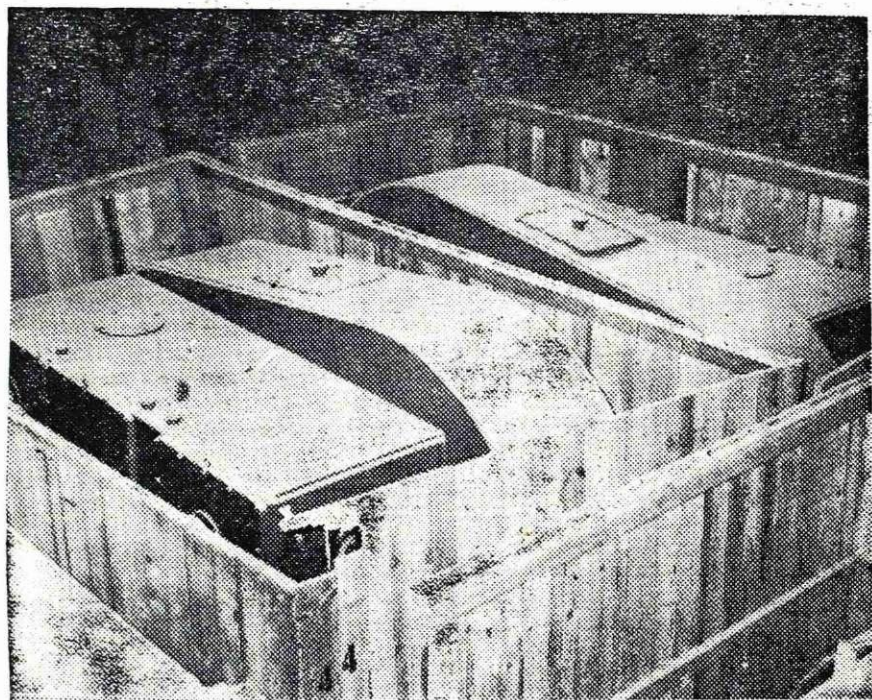
ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk: CP »Gorenjski tisk«

Novice v sliki in besedi iz železarne



V novi vozovni delavnici je vse pripravljeno za betoniranje plošče, na kateri bodo pozneje popravljali vagone in lokomotive.

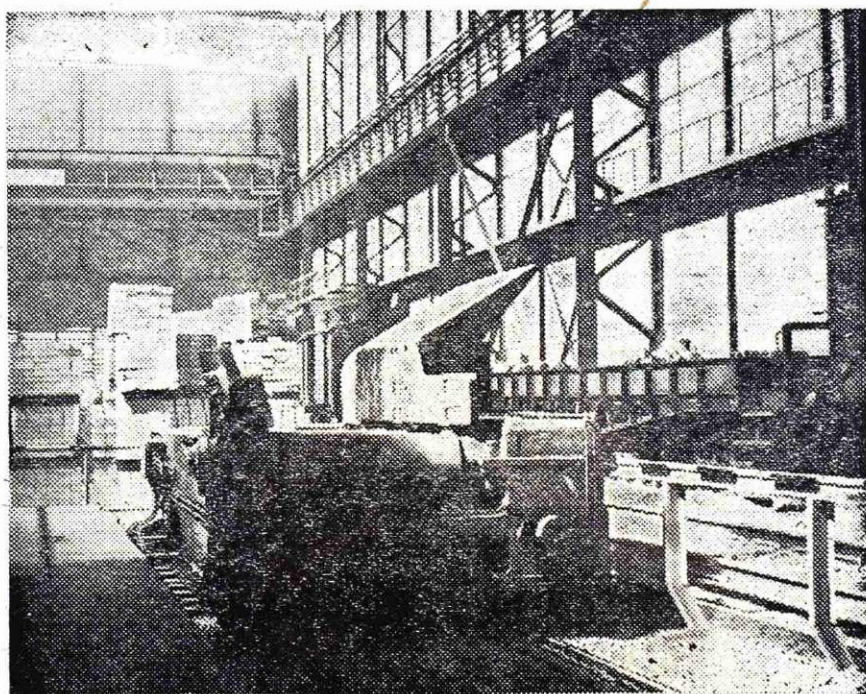


Avtomatska tehtnica v bluming valjarni za tehtanje ingotov in bram, preden bodo zdrveli po valjčnicah med valje

V skladišču valjarne Bela je vskladiščena tudi oprema za novo žično valjarno, ki jo je izdelala tovarna »Danielli« v Italiji. Zaenkrat je oprema še v zabojih, le zaboja, v katerih sta oba reduktorja, sta odprta. (slika levo)



Sodelavci iz livarne pri čiščenju kokil za brame, ki so namenjene za novo bluming valjarno



Tudi voziček za prevažanje ingotov in bram od globlinskih peči do bluminga je izdelala tovarna »Danielli« v Italiji.